

XXVI. évfolyam. Budapest, 1927. szeptember hó. 7. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.
Held irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.

TARTALOM:

Dr. B. ö. Vakáció után.

Horthy István dr. nyiregyházi kir. közjegyző. A kir. közjegyzőség fejlesztése.

Közlemények.

Judikatura.

Szerkesztői üzenetek.

A Közlöny igen t. Szerkesztőjének szivességéből adott utbaigazításai szerint e lap előállítója: a

HELD irodalmi és nyomdavállalat

(Budapest, II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.)

a közjegyzői irodákban szükséges nyomtatványokat (Közjegyzői okirat ivenk, Hiteles kiadványok, Idézések, Kézbesítési vények, Váltó-óvások stb.)

famentes síma papíron izléses kivitelben elkészíti s versenyképes árban pontosan szállítja.

Ugyanott kaphatók lesznek az örök. elj. novella végrehajtási rendelete szerint szükséges nyomtatványok.

XXVI. évfolyam. Budapest, 1927 szeptember hó. 7. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. T. 123—58.

A vakáció után.

Az élet rokkján ismét lepergett két hónap fonala. Elmult a nyári pihenésre szánt két hónapi törvénykezési szünet. Akik ezalatt a két hónap alatt szakíthattak maguknak annyi időt, hogy az elmult esztendő küzdelmeiben és munkájában kifáradt idegzetüket egy kissé megpihentessék, — visszatérve íróasztalukhoz, nem sok örömet találhattak a távollétük alatt felgyülemlett postájukban.

I. Jótékonyág.

A posta legnagyobb része adományt kérő levél és gyűjtőív. Ezek közül ehelyütt megemlítésre méltónak tartjuk a Társadalmi Egyesületek Szövetségének gyűjtését, amely bennünket leginkább abból, — a talán önző szempontból is — érdekel, hogy a „tisztta jövedelemből“ az adakozásra és gyűjtésre való felhívást tartalmazó meglehangú kísérőlevél szerint: a királyi közjegyzők újból létesülő nyugdíjalapja 30% erejéig fog részesülni.

Amennyire fokozza ez a tudat a gyűjtés körüli buzgólkodásunkat, annyira lehűt viszont bennünket a kísérőlevélnek a közjegyzői karhoz nem méltó azon része, amely buzgólkodásunkért a gyűjtött összeg 5%-át kezelési költség címén nekünk felajánlja. Azt hisszük, hogy akik közülünk erre a gyűjtésre vállalkoztak, azoknak egyike sem fogja a jótékony célnak szánt tisztta jövedelmet a megengedett 5%-os kezelési költség levonásával csökkenteni.

II. Statisztikai kimutatások.

Átvizsgálva ezután a hivatalos leveleket, a kezünk ügyébe akadt a budapesti királyi közjegyzői kamarának 1927. évi augusztus hó 19-én 691/1927 kk. szám alatt kelt végzése, amely felhívott minket arra, hogy három napon belül készítsünk f. é. június 30-ig terjedő időre ügyforgalmi kimutatást. Nem tudjuk, hogy mi indította a kamarát arra, hogy tagjait ezzel a sok időt igénybevevő munkával most már év közben is terhelje akkor, amikor viszont az Igazságügyminiszterium az utóbbi években már a hagyatéki ügyek félévi kimutatásának készítésétől is eltekintett. Mindenesetre fel kell tételeznünk, hogy komoly indokok követelték ennek a nem kedves munkának az elvégeztetését s ezért habár őszintén megvalljuk nem szívesen, de a kamara iránti tiszteletből — a határozatban foglalt felhívásnak eleget tettünk. Nem vehetjük azonban rossz néven kartársainknak, ha a statisztikai kimutatásokkal szemben ellenszenvvel viseltetnek, hiszen legutóbb is a 40.860/1927. I. M. sz. rendelet a váltóóvásokról havonként beadandó újabb kimutatások készítésével terhel meg bennünket s ha ehhez hozzászámítjuk azokat a kimutatásokat, amelyeket a készpénzben lerovandó állandó okirati bélyegilletékekről, azokat az illetményjegyzékeket amelyeket az alkalmazottak kereseti — és rokkantellátási adójának lerovása céljából már eddig is készítettünk és amelyeket majd a jövőben az 1927. évi XXI. t. cikk értelmében a kötelező betegségi és baleseti biztosítás alá eső alkalmazottainkról kell készíteni és végül a kimutatásoknak azt a tömegét, amely az örökösödési eljárás novellájával kapcsolatban kibocsátandó rendeletnek kezeink között lévő tervezete értelmében lesz általunk készítendő; — akkor lassanként odajutunk, hogy az érdemleges jogi munka helyett erőnket és időnket statisztikai kimutatások készítésére kell pazarolnunk, vagy pedig irodánkban erre a célra külön egy, — s ha ez tovább is így halad, — több megbízható statisztikust kell alkalmaznunk.

III. Az örökösödési eljárás novellájával kapcsolatban kibocsátandó rendelet.

Ha már említést tettünk az örökösödési eljárás novellájával kapcsolatosan kibocsátandó rendelet előadói tervezetéről, — nem hallgathatjuk el azt az aggályunkat, hogy ha a tervezetnek csak egy külön cikk keretében felsorolható számtalan sérelmes és hi-

bás rendelkezései mellőzteni és módosíthatni nem fognak, akkor azt a munkatöbbletet, amelyet az 1927. évi IV. törvénycikk reánk hárít, a rendelet még csak indokolatlanul szaporítani fogja. Legyen elég itt csak annyit említeni, hogy a rendelet tervezete szerint 11 különböző könyvet kellene vezetni. Reméljük azonban, hogy a rendelet tervezetnek ezek és ezekhez hasonló számtalan kinövései, melyek semmiképen sem egyszerűsítik az eljárást, — az érdekeltek szélesebb körű bevonásával eszközözendő és nagyon is kívánatos megvitatása során a rendelet törzséről még lefaraghatók lesznek.

IV. A cégeljárások hitelesítése.

A legkellemetlenebbül érintett azonban bennünket a budapesti királyi közjegyzői kamarának 472/1927 kk. szám alatt kelt közleménye, amely felhívja a kamara területén székhelylyel bíró királyi közjegyzők figyelmét a Magyar királyi Igazságügyminiszter úrnak 17.780/1927. I. M. VIII. sz. rendeletében foglalt azon meghagyására „miszerint a cégszerű aláírások hitelesítésénél szigorúan alkalmazkodjanak a kamara által 667/1926. kk. szám alatt kibocsátott körlevélben közölt 27.000/1926. I. M. VIII. számú igazságügyminiszteri rendelethez.“ Kiegészítésül még megjegyzi a hivatkozott közlemény, hogy „az idézett rendeletnek megfelelő eljárás mellett nem kell a kir. közjegyzőnek megtagadnia az aláírás hitelesítését, ha az aláíró személy nem igazolta cégjegyzési jogosultságát, ellenben a hitelesítési záradékban utalni kell arra, hogy ily igazolás nem történt.“

Meglepett sőt azt mondhatnók, hogy megdöbbenett minket ez a közlemény azért, mert ebből úgy látjuk, hogy a kamara most már befejezettnek és végleg eldöntöttnek tekinti a cégszerű aláírások hitelesítésének módja tekintetében immár a negyedik éve húzódó vitás ügyet. Másfelől azonban éppen ez a körülmény teszi kötelességünkké, hogy ezt a kérdést nagy horderejénél fogva továbbra is szőnyegen tartsuk és megtegyünk mindent, hogy az ügyet a helyes irányba terelhessük és az Igazságügyminiszteriumot álláspontjának megváltoztatására bírjuk.

Az 1874. évi XXXV. törvénycikk életbelépése óta a cégszerű aláírások hitelesítése körül követett állandó gyakorlatból, mely a törvény rendelkezésein alapul, — eddig még soha senkire joghátrány nem származott. Az adott eset, amely 1923. évben fegyelmi eljárás alapjául szolgált, tudomásunk szerint a következő volt:

X. vállalat igazgatósági tagjai A. és B. cégszerűleg aláírtak bizonyos kötelezettségvállalást tartalmazó okiratot, s aláírásukat közjegyzőileg hitelesítették. Az aláírás-hitelesítési záradékban a királyi közjegyző az 50 éve követett gyakorlatnak megfelelően azt írta, hogy A. és B. budapesti lakosok a kérdéses okiratot mint X. bejegyzett cégnek képviselőjére jogosított igazgatósági tagjai írták alá. Az a hatóság, melynek javára a kérdéses okirat kiállítatott, az okirat aláírójától cégjegyzési jogosultságuknak hiteles cégkivonattal, vagy a céghivatal által kiállított bizonyítvánnyal való igazolását kívánta. Ekkor kiderült, hogy habár A. és B. X. vállalatnak tényleg bejegyzett igazgatósági tagjai, azonban a vállalat alapszabályai szerint az érvényes cégjegyzéshez mindenkor C. igazgatósági tag aláírása szükséges, úgy, hogy akár A. akár B. csakis C. igazgatósági taggal együttesen jegyezheti érvényesen a céget.

Az ügy fegyelmi bíróság elé került, amely a királyi közjegyzőt felmentette, azonban azt a gyakorlatot, mely az aláírás valódiságát tanúsító záradékban megemlíti azt is, hogy az aláíró egyén milyen minőségben (igazgatósági tag, vagy cégvezető) írta alá az okiratot, — helyesnek nem találta s ezt azzal indokolta, hogy az 1874. XXXV. t.-c. 79. §-ának b. és c. pontjaiban foglalt rendelkezések szerint mindazok az adatok, amelyek hitelesítési záradékban az aláíró személyére vonatkoznak, személyazonossági adatok, melyek valódiságáról az aláírás tanúsítása alkalmával a kir. közjegyző meggyőződnie, vagy legalább is feltüntetnie tartozik, hogy a személyi adatok közül melyik alapszik személyes tudásán, melyik okiraton és melyik a felek, illetve tanúk bementésén. Egyúttal a fegyelmi bíróság a szerinte hibás közjegyzői gyakorlat megszüntetése végett ítéletének az igazságügyminiszteriummal, mint felügyeleti hatósággal való közlését elrendelte.

Igy indult meg ez a vita, melyben úgy a fegyelmi bíróságnak fentebb idézett indokolása, mint az igazságügyminiszteriumnak ez alapon elfoglalt álláspontja a tévedéseknek és az azokból vont téves következtetéseknek sorozatos láncolatát foglalja magában.

Az 1874. évi XXXV. törvénycikk VIII. fejezete felsorolja azokat a tanusítványokat, amelyeket a közjegyző kiadhat. A 88. §. kimondja, hogy a közjegyzői tanusítványokat „*csak a jelen törvényben meghatározott tényekről és körülményekről adhat.*” Ezzel tehát a törvény körülírja, hogy a királyi közjegyző hatásköre mily tények tanusítására terjed. Ezek között a 92. szakasz rendelkezése szerint

a kir. közjegyző hatáskörébe tartozik a névaláírások valódiságának bizonyítása. Névaláírás alatt természetesen nemcsak magán-egyének nevének aláírását, hanem — minthogy a Kereskedelmi törvény 10. §-a szerint „a cég az a *név*, amely alatt a kereskedő üzletét folytatja s melyet aláírásul használ,” — a cég aláírásokat is kell értenünk. Az egész vitás kérdés helyes megvilágításba kerül azáltal, ha tisztába jövünk azzal, hogy mit bizonyít a kir. közjegyző az aláírások hitelesítésével. A feleletet félremagyarázhatatlanul megadja a törvény 92. szakasza, amely kimondja, hogy a kir. közjegyző a *névaláírás valódiságát* bizonyítja. Bizonyítja pedig akként, hogy az aláírt okíratra vezetett hitelesítési záradékban tanúsítja hogy a fél az okiratot vagy előtte írta alá sajátkezűleg, vagy az okiraton már létező aláírását sajátkezű aláírásának ismerte el. A közjegyző hatáskörébe tehát *semmi egyéb* nem tartozik, mint annak tanúsítása, hogy az okiraton levő aláírás attól a féltől származik, aki azt előtte aláírta, vagy az okiraton levő aláírást sajátkezű aláírásának ismerte el. Teljesen elegendő lenne tehát, ha a kir. közjegyző az ügyszámra való hivatkozással az okíratra vezetett hitelesítési záradékban csupán annyit írna, — mint azt egyébként a német és osztrák közjegyzők aláírás hitelesítési záradékában is látjuk, hogy az előttem személyesen ismert X. Y. . . . i lakos „fenti aláírásának valódiságát tanusítom.” Minden egyéb, ami a hitelesítési záradékban van, t. i., hogy a félnek mi a foglalkozása, hol lakik, milyen minőségben (törvényes képviselő, egyesület elnöke, vállalat igazgatósági tagja, vagy cégvezetője) írta alá az okiratot, a közjegyző tanusításának hatáskörén kívül esik.

A királyi közjegyző, aki az aláíró személyesen ismeri, annak további kutatásába bocsájtkozni nem tartozik, és a felet annak igazolására nem kötelezheti, hogy bementett foglalkozását, lakását s azt, hogy ilyen vagy amolyan minőségben írta-e alá az okiratot, okmányyszerűleg igazolja. Mindezekre szükség nincs, még az esetben sem, ha esetleg az aláíró felet a közjegyző nem ismerte s a fél személyazonosságát esetleg útlevétellel, vagy más hitelt érdemlő okirattal, avagy tanúk által igazolta. Ha az aláíró fél akár a foglalkozására nézve, akár lakhelyének megjelölése tekintetében téves adatokat jelölt meg, azért a közjegyzőt felelősségre vonni nem lehet, hiszen ezen adatok valódiságáról megnyugtató módon csak úgy győződhetnék meg, ha a féltől mindenkor a legújabb keletű lakbizonylatot, vagy foglalkozásának igazolására helyhatósági bizo-

nyílványt követelne. Ennélfogva azt sem tartozik a kir. közjegyző, vizsgálni, hogy a fél az okiratot milyen minőségben (igazgatósági tag, cégvezető, törvényes képviselő) írta alá. Ha az aláíró fél abban a minőségben, amelyben kijelentése szerint az okmányt aláírta, az okiratot aláírni jogosult nem volt, ezért a felelősség egyedül őt terheli. A kir. közjegyző azt nem vizsgálhatja, hogy pl. a gyámnak gyámi kirendelése megtörtént-e és hatályában fennáll-e. Azt sem tartozik tehát a kir. közjegyző a cégszerű aláírások hitelesítésénél vizsgálni, hogy az okirat aláírója tényleg jogosult-e és milyen minőségben és minő módzatok mellett jogosult a céget jegyezni. Ha az, akinek javára az okirat kiállított, az aláíró cégjegyzési jogosultsága tekintetében megnyugtató meggyőződést kíván szerezni, ezt egyedül és kizárólag a cégbíróság által *az aláírás napján kiállított* cégbizonyítvánnyal szerezheti meg. Semmiesetre sem lehet tehát megnyugtató egy olyan cégbizonyítvány, amely az okirat aláírását megelőző időből származik, minthogy időközben a cégjegyzési jogosultság tekintetében változás állhatott be, sőt esetleg már a cég is töröltetett.

A leghatározottabban téves az a megállapítás, hogy az aláíró cégjegyzési jogosultsága személyazonossági adat lenne, amelynek valódiságáról a közjegyző az aláírás tanúsítása alkalmával meggyőződni lenne köteles. A hitelesítési záradékban annak megemlítése, hogy az okirat aláírója az okmányt mint „X.” cégnek képviselője (igazgatósági tagja, cégvezetője, beltagja) írta alá, csupán annak a minőségnek a megjelölése, amely minőségben az aláíró az okiratban foglalt kötelezettséget vállalja. Ez a minőség tehát semmiképen sem mondható személyazonossági adatnak. Ugyanaz a személy aláírhat okiratot akár úgy, hogy akár a saját személyében, akár mint gyám vagy törvényes képviselő, esetleg gondnok: gyámoltja, gyermeke vagy gondnokoltja nevében vállal kötelezettséget, vagy mint egy részvénytársaságnak igazgatósági tagja, vagy cégvezetője, avagy pedig egy közkereseti társaságnak vagy betéti társaságnak tagja a cégáírásával a társaságot kívánja kötelezni. A hitelesítési záradékban tehát feltétlenül meg kell említeni, hogy a fél milyen minőségben írta alá az okiratot, azonban a közjegyzői törvény sehol sem írja elő azt, hogy a közjegyző köteles lenne kutatni és a féllel okmányszerűleg igazoltatni azt, hogy abban a minőségben, amelyben kijelentése szerint az okmányt aláírta, jogosult-e kötelezettséget vállalni.

Az igazságügyminiszteri rendelet pedig most éppen ezt kívánja a közjegyzőtől s e részben tévesen az 1886: VII. t. cz. 25. szakaszára hivatkozik, holott ez a paragrafus kifejezetten csakis az okiratok felvételére vonatkozik s itt is csak abban az esetben kívánja a cégjegyzési jogosultság igazolását, amikor a céget cégvezető (vagy amint a törvény mondja: címvezető) írja alá. Eszerint tehát ha egy részvénytársaság igazgatósági tagja, aki a részvénytársaságot a törvény erejénél fogva képviselni és jegyezni jogosult, — a részvénytársaságot kötelező közjegyzői okiratot állít ki, az ő cégjegyzési jogosultságát igazoló bejegyzési végzés csatolása is felesleges.

A miniszteri rendelet tehát annak dacára, hogy a hivatkozott törvényszakasz minden kétséget kizárólag csak a közjegyzői okiratokra vonatkozik, a törvénynek ezt a rendelkezését a név, illetve cégáírások hitelesítésére is kiterjesztőleg magyarázza, sőt még azon is túl megy, amikor a részvénytársaságok igazgatósági tagjainak cégjegyzési jogosultságát is okmányszerűleg igazoltatni kívánja.

Lássuk már most, hogy a gyakorlatban az igazságügyminiszter rendeletének megfelelően-e? A királyi közjegyzői kar a benne meggyökeresedett törvénytiszteletnél fogva minden igyekezetével azon van, hogy amennyire csak lehet, — a miniszteri rendeletnek eleget tegyen. Nem a közjegyzői kar igyekezetén múlik azonban az, hogy az igazságügyminiszteri rendeletnek a törvény szellemével és rendelkezéseivel ellentétes rendelkezéseit a gyakorlatban megvalósítani nem sikerül.

Ugy tudjuk, hogy a rendelet folytán a királyi közjegyzők legnagyobb része a vele állandó összeköttetésben levő cégektől cégkivonat beküldését kívánta s az illető cégek aláírásának hitelesítése alkalmával erre a cégkivonatra hivatkozva említi meg a hitelesítési záradékban azt, hogy az illető cégjegyzési jogosultságát igazolta. Azt kérjük ezután, hogy van-e egyáltalán valami gyakorlati vagy jogi értéke és célja erre a hitelesítést jóval megelőző időben kiállított cégkivonatra hivatkozni? Megnyugtató lehet-e ez a hivatkozás a tekintetben, hogy fennáll-e még az aláírónak cégjegyzési jogosultsága. A felelet erre a kérdésre a jogász előtt kétséges nem lehet s csudálkoznánk azon, ha bárki csak egy pillanatra is kételkednék a tekintetben, hogy erre a kérdésre csak nemleges válasz adható. Ha pedig ez így van, akkor mire való akár a közjegyző birtokában levő, akár az előtte felmutatott, de az aláírás hitelesí-

tése napját megelőző időben kiállított cégkivonatra, záradékolt címpéldányra, vagy esetleg cégbizonyítványra való hivatkozás. Ez csak a laikus közönség megtévesztésére vezethet, mert azt a hitet keltheti a hozzá nem értőben, hogy a királyi közjegyző az aláíró cégjegyzési jogosultságát is tanúsítja, holott a jogász előtt tudvalevő dolog, hogy ez a közjegyző hatáskörén kivülesik s ezt csakis a cégbíróság által az aláírás hitelesítésének napján kiállított bizonylattal lehet megnyugtatólag igazolni. Ha pedig ez így van, — amint-hogy az senki előtt kétséges nem lehet, akkor a közjegyző minden egyes esetben kénytelen lenne az aláíró féltől egy olyan cégbizonylat felmutatását követelni, mely az aláírás napján lett kiállítva. Lehete azonban ezt a gyakorlatban megvalósítani. Eltekintve attól, hogy ez az eljárás a feleknek indokolatlan költséget és a bizonylat megszerzésével járó idő- és munkavesztést okozna, — még a cégbíróság székhelyén is keresztülvihetetlen, annál kevésbé valósítható meg olyan közjegyzői székhelyeken, amelyek a cégbíróság székhelyétől távolesnek.

Mindezeknél fogva ezt az igazságügyminiszteri rendeletet, amely a törvény rendelkezéseinek téves magyarázatán alapul, annak szellemével ellenkezik, a jogkereső közönségnek indokolatlanul idővesztést, fölösleges munkát és költséget okoz, annak megtévesztésére alkalmas és a gyakorlatban keresztülvihetetlen, minél előbb hatályon kívül helyezendőnek tartjuk.

Egyrészt tehát az örökösödési eljárás novellájának életbelépésével kapcsolatos rendelet megalkotása, másrészt pedig a cégáírások hitelesítése kérdésében az eddig követett helyes gyakorlat visszaállítása érdekében megoldásra váró fontos feladatok munkája vár a közjegyzői karra a nyári vakáció lezajlása után.

Dr. B—ő.

A kir. közjegyzőség fejlesztése.

Irta s felolvasta a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének 1927. jún. 5-iki debreceni vándorgyűlésén:

Horthy István dr. nyiregyházi kir. közjegyző.

A közjegyzőség fejlesztéséről rövid percekig beszélni, célt tévesztett dolog lenne. Mégis mivel ki van mérve időm, nem ölelhetem fel az egész anyagot. Azért mindössze csak néhány olyan

tételt akarok érinteni, melyeket a kérdés alfájának és omegájának tartok.

Sietek a konkluzió kijelentésével: *a magyar közjegyzői kar-nak egész terjedelmében új szervezeti törvényre van sürgősen szüksége.*

Több állam alkotott az utóbbi 15 évben új közjegyzői törvényt, pedig ezek egyike sem volt annyira hátra eddig sem, mint mi. Ezek nem túrték azelőtt sem, amit Magyarország nemcsak tűr, de becéz és ápol is a községi jegyzők magánmunkálatainak megengedésével, sőt veri a mellét, hogy ez a berendezkedés nemcsak helyes, de jövőre is fenn kell tartani. Meg nem indokolható álláspont, hogy ily körülmények közt éppen csakis Magyarországnak kell a legmodernebb jogintézmény fejlődése terén ismét hátramaradnia.

A külföldi közjegyzői szervezetek közül én a németet túlságosan bürokratikusnak, a franciát túlságosan szabadnak találom. Hogy a francia közjegyzőről egyebet ne mondjak, míg egyfelől azzal, hogy a közjegyzői okirat végrehajthatóságát az okirat záradékában ő maga mondja ki: valóságos államhatalmat gyakorol, addig másfelől szinte korlátokat nem ismerő szabadsággal foglalkozik olyan magánmegbízások egész tömegével, amikkel nálunk foglalkozni fegyelmi vétség.

Nemrég tíz hónapot francia közjegyzői irodában töltött Kovách Dénes közjegyzői jelölt kartársunktól tudom, hogy a francia közjegyző existenciájának tulajdonképpeni alapja az efféle, *nem jogi* természetű megbízásokból kerül ki s hivatásának a jogászi oldala csaknem mellékfoglalkozássá fajult. A francia közjegyző túlságosan bankár és jószágkezelő. A német közjegyző annyira túlságosan hivatalnok, hogy pl. Bajorországban igazságügyminiszteri engedéllyel egyidejűleg fizetéssel járó más közhivatalt is viselhet. Sem az egyik, sem a másik nem az igazi közjegyzői hivatás.

A magyar közjegyző a két ellentét között a középuton áll s a közel jövőben ezt a helyet tartom továbbra is elfoglalandónak.

Én a közjegyző igazi élethivatását egészen más valamiben látom, mint ahová azt ma nálunk szívós kitartással, valódi céljával diametrikusan ellentétes irányban fejleszteni törekednek. Nincsen még egy állam Európában, amely ezt az irányzatot helyeselné és követné. Ez, az intézményt igazi lényegéből kiforgató, évtizedes állandó irányzat az idők folyamán a kartársak többségének sze-

mére is hályogot tett s ezért van, hogy — szerintem elég meg-gondolatlanul — annyi sokat beszélünk ma már magunk is olyan kérdésekről, amik csak arra jók, hogy egy alkalmas pillanatban megszüntessék az önállóságunkat s tekintettel arra, hogy (a fő-városi irodákat kivéve) már ma is túlnyomó mértékben államhiva-talnoki funkciókat végzünk, belőlünk is előbb-utóbb valóságos, fizetések hivatalnokokat csináljanak. Én látok a távol ködében egy csúcsot, melyre ami intézményünknek késő jövőbeli végcél gya-nánt törekednie kell. Erre a csúcsra azonban nem is lehet, nem is szabad egyszerre felugrani. Ha egyszerre ugranánk fel, biztos volna a leszédülés. Az államépületnek azon a helyén, ahol ma mi vagyunk a tetőt tartó oszlop, a gerendázat rögtön beomlanék. Öntudatos cél-felé töréssel meg kell tehát építeni azt a szelíden emelkedő lépcsőt, melynek segítségével rázkódtatás nélkül, lassan, óvatosan feljuthatunk idővel a csúcsra is.

Amit azonban én az előbb mondott értelemben csúcsnak nevezek, az ma még a külföldön sincsen meg. Európa legfiatalabb közjegyzői törvényei is messze vannak tőle. Felettünk ez a csúcs olyan magasságban lebeg, hogy még nem is láthatjuk. El kell tehát jutnunk előbb a felfelé vívő lépcsőn arra az első, nagy étappeállomásra, ahonnan a csúcsot még el nem érjük ugyan, de már tisztán látjuk s *ez a nagy étappeállomás az új közjegyzői törvény legyen!*

Ennek az új törvénynek egyelőre elég lenne abba a tisztultabb légkörbe emelni bennünket, amely biztosítaná az intéz-ménynek az állandó fejlődést, a vért és az erőt. Elég volna, ha legalább megközelítőleg egy színvonalra hozná a magyar közjegyzőséget a külföldi modern közjegyzőségekkel. Hogy ilyen lehessen, a nélkül, hogy idegent másolna, kell sok egyéb mellett mindaz, amiről a következőkben szólni akarok. Hogy aztán azontúl mi szükséges a csúcshozjutásig, azt előadásom végén leszek majd bátor elmondani.

Én szerintem az intézmény fejlődőképessé tételéhez négy tulajdonság szükséges. Legyen a közjegyzői intézmény:

- 1.) a közönség szemében rokonszenves,
- 2.) tekintélyt árasztó,
- 3.) feltétlenül megbízható,
- 4.) független.

Ezek közül ma egyik sem vagyunk.

Rokonszenvességet illetőleg a közönség különösen a művel-tebb elem, ma valósággal fázik a közjegyzői irodáktól. Azt igyek-szem bebizonyítani, hogy van is rá oka. A községi jegyző, az ügyvéd egy állandóbb, egy tekintélyesebb, vagy egy tehetősebb ügyfélnek hely-beküldi a kész okiratot aláírás végett akár a lakására, akár a hiva-talába. Ha többen vannak, akár külön mindegyiknek is. A köz-jegyzőhöz egyszerre és együttesen el kell jönniök. Magánokiratnál a különböző községekben lakó érdekeltek legtöbbször ki sem moz-dulnak a lakóhelyükről. Egy aláírásba, öt perc idővesztésbe és egy postáraküldésbe kerül a magánokirat minden fáradsága. Közjegyzőnél: — be kell a városba utazni, legalább félnapot ott vesz-tegelni, az otthoni munkát elhagyni, pénzt költeni, tanúkat keresni, személyazonosságot igazolni stb. stb. Mindez a közönség szem-pontjából nem kis külömbiség. Igazán nem csodálkoznivaló, ha ilyen körülmények között, mikor csak teheti, nem a közokiratot veszi igénybe. *Bennünket általában megöl a túlerőltetett formáság.*

Íme, egy néhány példa:

Úgy az azonossági, mint az ügyleti tanúból bőven elég volna egy. Mikor a felek valamelyikében más hiba nincs, csak az, hogy írni nem tud: az az egy tanú is sok. Kettő azonban minden kör-ülmények között túlságos áldás. Ugyanez áll a bizalmi személyekre, még akkor is, ha valamelyik fél véletlenül egy személyben néma, vak, süket és írástudatlan volna is. *Két* bizalmi személyt egyszerre összehozni egy közjegyzői irodában: csaknem a lehetetlenséggel határos. Kétségbeejtő nehézségekkel jár az okirat összehozatala, mikor a közjegyzőnek nincs nyelvjogosítványa, hites tolmács hiá-nyában alkalmi tolmácsot kell alkalmaznia és a bírósági elnök véletlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az alkalmi tolmácstól az esküt egyedül a bíróság vehesse ki. A tolmácsrendelet elfelejtett intéz-kedni róla, ki veheti ki az esküt az alkalmi tolmácstól közjegyzői okirat szerkesztésénél? Minthogy nincs rá intézkedés, semmi akadályát nem látom, hogy ezt a közjegyző tehesse meg. Mun-kácson ezt a ruthének közt akadálytalanul így is gyakoroltam csaknem nap-nap mellett, több, mint 9 évig. Ahol ezt a jogot a bíróság nem engedélyezi, ott a közjegyző a délután jelentkező felet vagy kénytelen szélnek eresztetni, vagy abba a kellemetlen helyzetbe sodorni, hogy mondjon le az aznap való hazautazásról és éjszakázzon a közjegyzői székhelyen. Fel kell tehát jogosítani a közjegyzőt kifejezetten úgy a tolmácsi, mint a szakértői s min-

den más hasonló eskü akár önálló, akár járulékos kivételére, annyival inkább, mert a legtöbb külföldi állam is közjegyzői hatáskörbe utalja többféle eskünek, így egyebek között Németországban az ott igen kedvelt „Versicherung an Eidesstatt“-nak a kivételét és ennek tanusítását is.

Aláíráshitelesítésnél legyen elég, ha a közjegyző érti akár az okirat, akár az ügyfél idegen nyelvét. Ehhez ne legyen szükséges, hogy vagy tolmácsot hívjon, vagy nyelvjogosítványa legyen.

Lehetetlen a közönség előtt rokonszenvesnek lennünk, ha igazolni kell (pl. egy esedékes életbiztosítási összeg folyósításához) valakinek az életbenlétét s a fél évégből a közigazgatási hatósághoz fordulva, ott egy két soros, dátumos, pecsétes feljegyzéssel 3—4 perc alatt mindent rendbetesznek neki, míg minékünk ugyanarról egy legalább is húszsoros jegyzőkönyvet kell szerkesztenünk, azt a féllal is aláíratnunk és külön tanusítványt készítenünk, minimális $\frac{3}{4}$ órasi munkával.

Lehetetlen a közönségnek szivesebben jönni közjegyzőhöz, mint a rendőrséghez, mikor útleveleügyekben szükségelt névaláíráshitelesítéseknél a rendőrség a hitelesítést jegyzőkönyv nélkül, ezzel, az öt szóval: „X. Y. névaláírásának valódiságát igazolom,“ elvégzi, míg mi jegyzőkönyvezünk egy szertartásos hosszú hitelesítési záradékot írunk és három-négy felé könyvelgetünk vele. Mindezeket éppen olyan formaságok nélkül kellene elvégezni nekünk is, mint ahogy azt más hatóságok teszik. A jegyzőkönyvezés ilyen és hasonló esetekben teljesen felesleges. Olyanféleképpen lehetne elvégezni őket, mint ma a másolathitelesítéseket.

Az 1921. július 1-iki osztrák novella a régi törvény 79-81. §§-ai (névaláírás és kézjegyhitelesítés, okiratelőmutatás időpontjának és életbenlétnek tanusítása) esetében kimondja, hogy „Über die Beurkundung“ nem: „muss,“ hanem: „kann auch ein Protokoll aufgenommen werden.“ Tehát mellőzni is lehet s így ez az eszmém már tételes törvényben is megvan!

A közjegyzői okiratnak úgy az eredetijében, mint a kiadványában meg kellene engedni a gépirást, sok minden más okon kívül azért is, hogy egy hosszabb okirat elkészülésére ne várjon a fél órákig.

Azonos okokból francia mintára különbséget kellene tenni eredetiben és csakis kiadványban kiadható közokiratok közt. Ahol előreláthatólag egyszersmindenkorra csak egy példányban lesz az

okiratra szükség és a felek nyilatkozatai nem tartalmazznak sem bekebelezési, sem végrehajtási záradékot, sem halálesetre szóló intézkedést, ott a közjegyzőt fel kell jogosítani, hogy a felek tetzésétől függően akár eredetiben kiadható, akár csak kiadványozható közokiratot készíthesen.

Rendszeresíteni kellene a párhuzamos helyettesítést, hogy a közjegyző anyagi veszteség nélkül szabadon mozoghasson a kerületében s ezzel közelebb hozhassa magát a néphez. A párhuzamos helyettesítés* ne csak egyszeresen, de több helyettessel is megtörténhessék ugyanabban az időben. Nem utolsó sorban vagyunk népszerűtlenek amiatt, hogy a feleknek messzire kell utánunk utazni és legtöbbször egész napot elveszteni, ha közjegyzői okiratot akarnak. A közönségnek ez az ellenszenvé egyszerre eloszlanék, ha a törvény a többszörös párhuzamos helyettesítés megengedésével módot adna rá, hogy gyakrabban kimehessünk a nép közé, természetesen a nélkül, hogy bárhol fiókirodát állíthatnánk fel. A párhuzamos helyettesítés lehetősége a pályára vonzaná az ifjúságot s meg volna oldva vele az utánpótlás kérdése is. Nem félek az e részben rendszerint felhozni szokott aggályoktól, mert ha kimondjuk, hogy a helyettesek okiratait és azok kiadványait utólagosan — például 24 órán belül — a közjegyző, vagy akadályoztatása esetében a vezető helyettes is aláírni köteles, akkor a közhitelességen csorba nem eshetik. A helyettesektől pedig megkövetelhetjük a mainál hosszabb előgyakorlatot, sőt ki lehet mondaní, hogy előgyakorlat nélkül helyettes sem lehet valaki.

A köz- és magánokirat közt csaknem egyedüli különbség az legyen, hogy az egyiket olyan szakember készítette, aki az okiratszerkesztést kizárólagos élethivatásul választotta, erre magát hosszú éveken át előkészítette, begyakorolta s az állam őt tudá-

* Részint közbeszólások, részint figyelmemnek jóakaratból és megértésből fakadt külön felhívása folytán felolvasásomra több oly észrevétel hatott el hozzám, amikre viszonzválasz szükségét érzem. Így:

A párhuzamos helyettesítést illetőleg meghajlok fővárosi kartársaim érvei előtt és úgy gondolnám az ellentéteket áthidalni, hogy a fővárost ebben a kérdésben külön jogterületnek minősítenénk, melyen párhuzamos helyettesítésnek nincs helye. Vidéken azonban olyan szükségünk volna rá, mint a jó levegőre. A törvény kimondaná, hogy a miniszter ebben a kérdésben rendeletileg intézhedhetik s a kamarák meghallgatása után (mihez kötve lenne!) esetről esetre kijelölhetné azokat a közjegyzői székhelyeket, amelyekben a párhuzamos helyettesítés nem lesz megengedett.

sánál, szakavatottságánál és személyes kiválóságainál fogva köz-hitelességgel ruházta fel, míg a másikat, a magánokiratot, ha nem pénzért csinálja, bárki elkészítheti, a tudatlan is. *A közjegyző megbízhatóságában és szaktudásában rejlő garancia, az ő aláírása és pecsétje legyen az okiratot közokirattá és ne a formások tömege.* Itt jegyzem meg, hogy miután ezt így meg lehet csinálni: azért vagyok ellen-sége annak, hogy a közjegyzők magániratokat szerkeszthessenek. Ha valamely okirat azért lesz közokirat, mert közjegyző szerkeszti, közjegyző írja alá, üti rá pecsétjét és vállalja érte a felelősséget, akkor formások tekintetében alig valami kis különbségre lesz szükség a köz és magánokiratok között és egy csapásra megszűnik a közjegyzői okiratok népszerűtlenségének legnagyobb oka, a hosszadalmasság és a nehézkesség. A közjegyzőknek magánok-iratkészítésre való feljogosítása mellett csakis azok sorakozhatnak fel, akik a köz- és magánokirat formáságai közt ezidőszerint je-lentkező abnormis különbséget noli me tangere szentségnek sze-retik tudni és továbbra is fentartani akarják, — vagy azok, akik-nek nem jutott eszébe, hogy ezt a különbséget a közokirat alaki-ságainak leszállításával keil is és lehet is eltüntetni.

A bíróságok jegyzőkönyvei és határozatai (kizárólag polgári ügyekre gondolok) a lehetőség határáig leegyszerűsített okiratok, a képzelhető legkevesebb formásokkal. Mégis mindenki által tisztelt, aggálytalan, végrehajtható közokiratok. Nem a forma miatt, amelyek mellett létrejöttek, hanem egyszerűen azért, mert közhi-vatalnok, a bíró írta őket alá. Ilyenekké kell fejleszteni a közjegy-zői okiratokat és jegyzőkönyveket is és *ki kell mondani, hogy minden okirat, amit közjegyző, vagy vezető helyettese hivatalos hatáskörükben eljárva, alaki jogszabályt nem sértve aláírnak, hi-vatalos pecséttel és ügyszámmal ellátnak, az a forgalomban köz-okirat s minden, a közokiratokat megillető jogi védelemben ré-szesül.*

Igen fontos körülmény, hogy ha az alakiságok jelentékenyen megcsappannak, akkor olcsóbban is tudunk dolgozni az eddiginél s ismerve a közönséget, ez ő nála nagyon sokat, merném mon-dani, hogy csaknem mindent jelent.

A köz és magánokirat így beállított különbözősége azonban futó homokra épített vár lenne, ha a közokirat alaki bizonyító erejét egyidejűleg vissza nem állítanák. Leszállított formások mellett a közokirat csak akkor lesz értékesebb jogvédelmi eszköz

mint a magánokirat, ha azt — büntügyi eljárás esetét kivéve — a formások megtartása tekintetében törvényileg mondjuk ki meg-támadhatatlannak. A Pp. 316. §-ának fenntartása mellett a köz-okirat alakiságainak leszállítása a legveszélyesebb jogbizonytalan-ságot jelentené.

A közokirati bizonyító erő megtámadhatatlanságának vissza-állításáról a közelmúltban Közlönyünkben Kovaliczky kartársunk tollából megjelent fényes cikk felment engem attól, hogy ebbe a tárgyba mélyen belemenjek. Csak egy dolgot szeretnék hozzáadni. Hogy ha az egyik legmodernebb jogállamban, Franciaországban a közjegyző által közokiratban tanúsított tények minden ellenbizo-nyítást kizárhatnak, illetve csak az u. n. inscription de faux nevű bünper útján támadhatók meg, akkor a magyar jogászi színvonal nem fog lejjebb szállani, ha utánozni fogjuk azt a francia szellemet, amely véletlenül egyidejűleg tősgyökeresen magyar is, míg a Pp. 316. §-a tisztán recipiált és a honi talajhoz semmi köze.

Intézményünk fejlődőképességének második feltételül a te-kintélyt jeleztem. Ez a feltétel is elsősorban a közokirati bizonyító erő visszaállítását követeli, mert *csak addig lehet tekintélyünk a közönség előtt, amíg abban a tudatban hozza ügyleteit hozzánk, hogy amit nálunk csinál, azt sziklára építi, annak alaki érvényes-sége tekintetében teljes biztonságban érezheti magát és ezekkel szemben neki polgári perben védekeznie egyszersmindenkorra feles-leges.* Szédületes elgondolni azt a tekintélyrombolást, amit az ominózus, de szerencsénkre ma még csak jogászörökben ismert 316. §. fog véghezvinni, majd amikor a laikus közönség köztuda-tába is átmegy és mindenki fogja tudni, hogy a közjegyzői ok-iratot a magánokirattal egészen egyforma mértékben lehet támadni.

A közjegyzői tekintélyt azonban nemcsak megtartani, de emelni is kell. Mi csak levezetgetjük, a BTK. 461. §-ából magya-ráztatjuk, hogy közhivatalnokok vagyunk, de nem látom, hogy mások bárhol is azoknak tekintenének bennünket. Hogy példát említsek: én vagyok az a közjegyző, akivel szemben a kir. Kúria kimondta, hogy a törvény sehol nem beszél közjegyzőségekről, csak közjegyzőkről, élénk bizonyosságát adva annak, hogy a hoz-zánk legközelebb álló testületben, a bíróságon sem hivatalnokokat, hanem csak kiváságos magánfunkcionáriusokat látnak bennünk.

Hogy nem néznek sehol közhivatalnoknak, igazolja az is, hogy míg a közhivataloknak megengedték postára adott leveleik

díjáltalányozását, nekünk nem engedték meg. Az is igazolja, hogy bár a közhivatalok címére nem szabad feladni bérmentellen leveleket, velünk szemben a belügyminiszter még meg is tiltotta a községeknek, hogy bérmentesítsék a címünkre hagyatéki ügyben visszaküldött vétiveket. Viccnek sem rossz, hogy a belügyminiszter rendelkezett velünk és kötelezett bennünket az ilyen levelek kiváltására

Ki kell tehát törvényben mondani, hogy a közjegyző közhivatalnok, mint azt pl. a porosz Allgemeine Gerichtsordnung: „Die Notaren sind als wirkliche Staatsdiener anzusehen“ szavakkal félreérthetetlenül kimondja. De ugyanígy kimondják ezt a francia XI. év ventôse 25-iki törvény 1. §-a, az olasz „Ordinamento del notariato“ 1. §-a és a bajor Notariatsgesetz 8. §-a is.

A közjegyzői állásnak valamennyi állás között egyik leg-tiszteltebbnek kell lennie. Ezért én a közjegyzői ideált nemcsak közhivatalnoki címet viselő valakinek, hanem a közhivatalnokok összes díszeivel, rangjával és előjogaival bírónak szeretném tudni. *Míg* Magyarországon cimekkel jár a hivatalviselés, addig szolgálati éveink számától és makulátlan hivatali működésünktől függően mindazok a címek nekünk is ki kell, hogy járjanak, amiket más közhivatalnokok megkapnak.* Ne kormánykegytől és politikai pártállástól függően, hanem törvényes jogon. Ha valamikor — talán — egyenruhát, vagy szolgálati öltönyt kapnának a közhivatalnokok, az nekünk is járjon. Sem a cím, sem a talár nem fontos ugyan, egészen jól el lehet élni mindakettő nélkül, de *amíg van* cím és *amikor lesz* talár, addig és akkor mindezek minket is meg kell, hogy illessenek, azért, hogy a közönség bennünk is éppen olyan közhivatalnokokat lásson, mint a bíróban, alispánban vagy

* Nagy visszatetszéssel találkozott a kartársak közt a címekre vonatkozó passzus. Hangsúlyozom tehát, hogy személy szerint nekem is éppen úgy nem kell a cím, meg a talár, mint az eszme felett annyira meghökkent kartársaknak. Nem egyéni hiúságok kielégítése végett ragaszkodom mégis a címekhez, hanem a kar tekintélyének emelése érdekében. Ahhoz is csak addig, míg azok másokat hivatalos állásaik után megilletnek s kizárólag azért, hogy ezeknél a közjegyzők se álljanak hátrább. A szabályokon alapuló címek a kar tekintélyének emelésére szükségesek és ezt kari érdekekből túrnie kellene azoknak is, akik — magamat is ideszámítva — egyéni ízlésük után szívesebben élnek címek nélkül, mint velük. Én szeretném legjobban, ha a címek és rangok megszűnének, de ha az állam ezeket másokra felrakja és fizetéses hivatalnokain dísznek, szépnek tartja, akkor fel kell tenni azokat a közjegyzői karra is.

bárki másban. Németausztriában a fegyelmi bíróság közjegyző tagjai ma is talárban tárgyalnak. A vasúti és egyéb közhivatalnoki kedvezményekhez nekünk is azonos jogaink legyenek, mint pl. a községi jegyzőknek, akiknek az existenciát szintén nem a fizetésük adja, hanem éppen úgy, mint nekünk: a magánfelektől szedhető törvényes díjak.

Szükségesnek látom tekintélyünk emeléséhez, hogy emondhassuk magunkról, miszerint mienk a legmagasabb jogi képesítés minden, a jogi szakmához tartozó foglalkozás között. Legyen ezért reánk az ügyvédi vizsgálat után, vagy ha tetszik, előtt külön közjegyzői vizsgálat kötelező. Nem szükséges túlságosan utalni rá, hogy még egy több évtizedes gyakorlattal rendelkező bíró vagy ügyvéd is milyen járatlan, mikor szakgyakorlat nélkül egyszerre közjegyzőnek kinevezik. A nonum prematur elve a közjegyzői gyakorlatra elsőrangúan ráillik.

Ez a téma érintkezik az általam felállított, sorban most következő, harmadik követelménnyel, a közjegyző megbízhatóságával. 29 éves tapasztalatom, hogy nincs az a nagyészű vagy ügyes ember, aki három évi szakgyakorlat eltöltése előtt a közjegyzői mesterség klaviaturáján azzal a szédítően biztos kézzel játszanék, mint a zenevirtuóz a zongorán. Már pedig e nélkül senki sem lehet jó közjegyző. A mi munkánkhoz ugyanaz a nagy gyakorlat és feltétlen biztosság szükséges, mint a sebésznek az operációhoz. Hogyha az hiányzik, vége a bizalomnak. Könnyű elképzelni, hogy kinevezése után néhány esztendeig mennyi bizalommal fordulhat a jogbiztonságát kereső ügyfél ahhoz a közjegyzőhöz, aki szakgyakorlat nélkül jogtanárból, miniszteri hivatalnokból vagy mint már volt rá eset, főispánból lépett minden átmenet nélkül a mi pályánkra. Olaszországban nem nevezhetnek ki közjegyzőnek senkit, aki az esame idoneitát, a közjegyzői alkalmassági szakvizsgát sikeresen le nem tette. Franciaországban pedig lehet közjegyző valaki jogi képesítés nélkül, de előzetes szakgyakorlat nélkül soha senki sem. Ez is egy olyan magyar csodabogár, mint a községi jegyzők jogi munkája, aminek ugyanúgy nem találjuk a párját külföldön sehol.

A közbizalom fokozását jelentené, ha nagyobb terjedelemben kapnánk jogot pénzek vagy egyéb értékek őrzésére és kezelésére, mint azt a legtöbb külföldi közjegyzői törvény bevezette. A bizalom fokozása érdekében kell kimondani az új törvényben azt is,

hogy perenkívüli ügyekben bármilyen hatóság és bíróság előtt egyenlő képviseleti jogunk van az ügyvédekével. Ha mi egyszer-smindenkorra konkurrálni engedjük az ügyvédeket velünk az okirat szerkesztésben, akkor csak a viszonyosságnak tesznek eleget, ha ők bennünket engednek konkurrálni velük a magán felek perenkívüli képviseletében.

Hátra volna még a negyedik kellék, a függetlenség. Itt kellene elsősorban arról beszélnem, hogy a közjegyzők felszabaduljanak a bíróságoktól. Erről a kérdéstről azonban megvan *a magam egyéni nézete*, melynél fogva ma még időszerűtlennek tartom a bírói megbízásokat ebbeli jellegüktől megfosztani. Ezenkívül is lesz a felolvasásom végén valami mondanivalóm, ami ezzel a kérdéssel áll összefüggésben. Azért ezt pour la bonne bouche ott adom elő. Csak arra térek ki, hogy a közjegyzői függetlenség a tiszta közélet egyik alapköve s ehhez a közjegyző áthelyezhetetlenségén kívül az is kell, hogy *amely hatáskörhöz s amely területhez egyszer jogot szerzett, az neki olyan sérthetetlen magánjoga legyen*, mint ahogy a testén viselt ruha az övé.

Fel kell említenem mégis ké. olyan esetet, mikor a szerzett jogok nem lehetnek érintetlenek. Első az, amikor valamelyik olyan kerületben jelentkezik indokolt szüksége az állásszaporításnak, ahol két, vagy több közjegyző működik ugyanazon a székhelyen. Melyik legyen itten az az időpont, amikor az új állás szerzett jogok sérelme nélkül szervezhető? Ha itt szigorúan tiszteletben tartanánk a szerzett jogokat, akkor a közjegyző életében való oszt-hatatlanság elve mellett ilyen helyeken a közjegyzői állásokat mindaddig képtelenség volna szaporítani, amíg egyszer — valamikor — talán bekövetkeznék az a, csaknem lehetetlen eset, hogy az összes, egy helyben székelő közjegyzők állása bármi okból egyszerre üresednék meg. Erre a valószínűtlen esetre várni képtelenség volna.

Másik eset csak volt s reméljük, hogy soha többet nem lesz, de megtörténhetik: mikor vagy 40 közjegyzőt kellett elhelyezni, mert Trianon miatt állást, vagyont, otthont, pozíciót, presztizst, mindent elvesztettek. Véres igazságtalanság lett volna, hogy az önkényesen húzott határokon kívül eső kartársak a trianoni ostort 100%-ban érezzék, míg aki véletlenül szerencsés volt belülmaradhatni, ne érezze egy fél ezrelékben sem. Aki ebben az időben

ellenünk védekezett, nem egészen erkölcsösen cselekedett.*

Az elmondottakban vázoltam azokat a főirányelveket, amelyek megvalósítása esetében az általam felállított négyrendbeli követelmény s ezzel az intézmény fejlődésképpessé tétele teljesebbé mehetne. Az idő rövidsége miatt bővebb taglalásba mostan nem mehettem.

Ha ezek az elvek megvalósulnának, akkor *egyelőre* nem volna többé ránk olyan égetően fontos, a kötelező közjegyzői hatáskörnek az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat kereteinél jelentékenyen szélesebb kiterjesztése, mert először is a közokirat alak-szerűségeinek leszállítása és a párhuzamos helyettesítés rendszerítése mellett lényegesebb hatáskörbővítés nélkül is reményen felüli számban megszorodnának az okirataink, másodsor, mert teljesen átérzem Kovaliczky kartársunknak „Adalékok a közjegyzői törvények reformjához“ című könyvében kifejtett abbeli nézetét, hogy a közokiratokat ne kényszer útján szaporítsuk, hanem a közönséggel való megkedveltetés útján. Hogy ehhez a célhoz hogyan kell eljutni, ahhoz a mondottakkal bevilágítottam az utat.

Arról nem vitázom, hogy *ha* a kifejtett elveket el nem fogadjuk és egy új szervezeti törvényben hamarosan meg nem valósítjuk, akkor az intézményt a lassú sorvadástól kizárólag a közjegyzői kényszer kiterjesztésével lehet megmenteni. Ezzel azonban úgy vagyok, hogy a kényszer kiterjesztésében csak azt a kábítószert látom, amely elnyomja a betegség tüneteit, de a kór okozóját nem irtja ki, míg az elmondottak szerinti fejlesztés — kezdetben talán egy kis erővesztés árán — magát a betegséget tisztítaná ki a szervezetből. Ha tehát van ilyen gyógyszerünk, akkor azt kell alkalmazni.

Eszméimnek megvalósulása esetében a közjegyzők olyan szabad levegőt kapnának, hogy a nagy szabadság könnyen ragadhatná őket felületességekre és a komolyan vett közhitelességnek megcsúfolására. Hogy ilyenek véletlenül se történhessene, igen erősen, sőt sokszorosan meg kell szigorítani a fegyelmi szabályokat s egyebek

*Kifejezett kérésére feljegyzünk itt egy, a vándorgyűlésen erre vonatkozólag tett megjegyzést:

Ha az ágyamban fekszem s bejő a szobámba egy hontalanná lett barátom s arra kér, adjak helyet neki a szobámban, ezt megtenni mindenesetre kötelességem; de hogy ő feküdjéka s zobámban az ágyba és én a földre. *Szerk.*

közt azt is ki kell mondani, hogy amelyik közjegyzőt egyszer szabálytalanságban hibásnak találtak, azt a kamarai választmány tagjának bizonyos, magasabb számú éven át megválasztani nem lehet. Ilyen és hasonló szigorú rendszabályok nélkül a mainál nagyobb szabadságot adni az intézmény még tökéletesebb aláaknázásánélkül képtelenség volna.

Van aztán egy fontos mondanivalóm az irodavizsgálatok kérdésének a megoldásáról.

Ne tagadjuk, hogy az irodavizsgálatok mai rendszere nem kielégítő mértékben komoly. Többek között vizsgálni küldünk ki olyan új közjegyzőket is, akik 8—10 hónappal azelőtt, még nem is ismerték a közjegyzői foglalkozást. Ettől eltekintve, — nem helyes, hogy ugyanahhoz a kamarához tartozó kartársak, mint jóbarátok látogatják egymást és a vizsgálatot legtöbbször csak formailag ejtik meg. Hogy bírák, vagy ügyészek vizsgáljanak minket, ez a legelhibázottabb intézkedés lenne, amit csak elgondolni tudok. Kimondom az egyenes szót: a mi mesterségünkben a karon kívül álló, bármilyen állásu ember kétségbeejtően járatlan. Olyan a foglalkozásunk, amit alaposan tudni csakis hosszú évek során szerzett szakgyakorlattal lehet.

Ki vizsgálja tehát irodáinkat, ha nem alkalmas rá se a kartárs, se az, aki a karhoz idegen? Megvan rá az eszmém, csak ne fogadjátok túlságosan idegenül és alapos átgondolás nélkül, hirtelen ne ítéljétek halálra.

Szervezni kell az igazságügyminisztérium kebelében egy új, tisztán közjegyzői ügyosztályt, melynek előadóivá kizárólag olyan közjegyzőket lehet kinevezni, akik, mint a kar bejegyzett, önálló tagjai, ebben a minőségükben legalább tíz év óta viselik állásukat. Ez az ügyosztály végezné a kinevezések kivételével az egész közjegyzői intézmény minden egyéb ügyét, így az egész ország területén az irodavizsgálatokat is. Csonkamagyarország számára két, legfeljebb három ilyen előadó bőven elég lenne. Ezek kinevezetésük esetében megfelelő előmenetel biztosítása mellett legalább is miniszteri tanácsosi cím és fizetést, kiszállások alkalmával a megvizsgált közjegyző terhére a valósággal felmerült készkiadásokon felül mérsékelt napidíjakat kapnának és a közjegyzői pályán töltött éveik számát ugyanannyi nyugdíjévként számítanák be, mintha egész pályájukat nyugdíjas állásban szolgálták volna végig. Elejét akarom venni annak a biztosan felhangzó ellenvetésnek, hogy erre az állásra a közjegyzők között nem akadna

vállalkozó s kötelezőleg kijelentem, hogy ha az állást ekként megszerveznék, én volnék az első, aki elvállalnám. De vállalkozna rá sok más oly kartárs is, aki vagy kisvárosi, vagy szerény jövedelmű állást tölt be és pl. gyermekeinek neveltetése miatt érdeke, hogy a fővárosba kerüljön.

Ez a megoldás egyúttal azt is biztosítaná a karnak, hogy a minisztériumban szakemberek képviselnék az érdekeit. Hogy a felsőházban bent ül egy közjegyző, esetleg kettő, vagy három, az a karon nem sokat lendít, mert mire egy törvény odakerül, akkor már nem szoktak változtatni rajta. Nem utolsó sorban válnék előnyünkre az sem, hogy a néha kamaránként, néha irodánként változó gyakorlat ezzel az egész országra egységesíthető lenne. A minisztériumban pontosan értesülnének a gyakorlat legcsekélyebb ingadozásáról s megvolna rá a mód, az ellentéteket rendeleti törvényt magyarázat útján azonnal kiküszöbölni.

Komoly szükségnek tartom még közjegyzők bevonásával gondoskodni arról, hogy a pénzügyminisztériumban az életnek és jogi forgalomnak megfelelőbb bélyegszabályzatot alkossanak. A f. évi május 13-iki 68.200 sz. p. ü. min. rendelet a közjegyzői ügyforgalmon keveset lendít, mert nekünk nem a százalékos, hanem az állandó illetékek terén kellene gyökeresebb nagytakarítás. Csak röviden akarom megemlíteni, hogy míg a perenkívüli törvénykezés és az adásvétel bélyegei nevetségesen alacsonyak, addig az örökbefogadás, nagykorúsítás, honosítás bélyegei túlságosan magasak, a társasági szerződésnek az 1926. évi 163.600 sz. rendelet 21 §-ában 16 pengőben megszabott állandó illetéke pedig annyira ijesztő, hogy az én irodámban pl. átlag minden hat hétben egyszer elállanak a felek egy társasági szerződés közjegyzői okiratban való kiállításától, mert sokallják a magas okirati illetéket. Ilyenkor természetesen, csinálnak maguk közt jogi ostobaságokkal telt, saját készítményű megállapodásokat és így válik az élet követelményeivel nem törődő bélyegszabályzat kontár szerződések s abból keletkező, végnélküli perek szülőanyjává, a közjegyzői okiratok számának csökkentőjévé.

S most jön az a sokat említett csúcs, mely a külföldön is még csak a távolból kéklik, de amelyre a messze jövőben feljutni minden közjegyzői intézménynek egyedüli helyes végső célja lehet.*

*A „csúcs“! Ami itt bekövetkezett, előre sejtettem. Csak személyek

Azt mondtam, hogy a kifejtett szellemben megalkotandó új szervezeti törvény csak az első nagy étappeállomás. Onnan tehát még mindég van út felfelé. Nem kellett nagy megfigyelő készség, észszerint nem volt tudomásom, kik fognak tartani velem, kik ellenem? Kérem a kartársaimat, gondolják át alaposan a következőket: Országos átlagban egy magyar közjegyző munkamennyiségének — figyelmet kérek: munkamennyiségének és *nem ügyforgalmának!* — ma körülbelül 65%-a esik az átruházott hatáskörré és csak 35 az önállóra. Már ez maga is beteg tünet. Egészséges viszonyok közt fordítva kellene lenni s ennek az aránynak lépésről lépésre az önálló hatáskör javára változni. Most pedig, a már szentesített törvény életbelépése után oly mennyiségű átruházott munkatömeg zúdul a nyakunkba, hogy az eddigi arányszám az én becslésem szerint az átruházott hatáskörben 90%-ra szökik, az önállóban következésképpen 10-re leszáll. Ha most követeljük, hogy a befejezés is a kezünkbe jöjjön át s el akarjuk szakítani az utolsó kötelet, amelyikbe fogózkodva valamikor még vissza lehet küszni oda, ahonnan most utunk veszélyesen lefelé vinni kezd, akkor a 90 és 10-es arány 95 és 5%-ra romlik.

Ijesztő a látvány, ha vizsgálni kezdjük, hogy ez hová vezet? Nagyon kérem a kartársaimat, gondolkozzanak ezen. Mi lesz, ha majd későn jövőnk rá, hogy csak 5%-ban, tehát csakis egész mellékesen ad nekünk munkát az önálló hatáskör? Hiszen alig fogunk a végén törődni vele valami keveset! S ha ez elérkezik, hová süllyed, akkor a közjegyzői igazi hivatás? Mindig csak az átruházott hatáskört tágítva, a végén öntudatlanul és csupa jószándékkal telve, agyonütjük eredeti és igazi rendeltetésünket. Ha majd idetéved egy külföldi és tanulmányozni akar minket, zavarodottan fogja kutatni, hogy miért nevezünk mi közjegyzőségnek egy olyan intézményt, amelyiknek csak 5%-os köze van hozzá?

Fordítsuk tehát azt az energiamennyiséget, amit a bírósághoz fűző utolsó láncszem szétszakítására pazarolunk, az önálló hatáskör izmosítására és semmi kétségem, hogy ha mi talán nem is fogjuk már élvezni, legalább az utánunk jövőkre tudunk örökségül hagyni egy olyan intézményt, amely biztos sáncok mögött várhatja az életére törő rohamokat.

Én előre nézek, a távolba s azt keresem, mi lesz a vég, hogyha így haladunk tovább? A legrosszabbtól való félelem készített arra a meggyőződésre, hogy aki nem tart velem, az nem tekint a távol jövőbe, nem az utánunk jövőknek, hanem csak a jelennek és közeljövőnek dolgozik. Ezért mondtam, hogy nem az intézményen van a szeme, anélkül, hogy ezzel személyeket akartam volna bántani.

Higyjék el nekem a kartársaim, mikor jól megfontolt álláspontom mellett kardoskodom, sokkal jobban szeretem és félttem testületileg is, egyenként is kedves Mindnyájokat, mint ők önmagukat. Az intézmény meleg szeretete és gondos féltése készítet állásfoglalásra. Tudatos célom volt, megbolygatni a méhkast, hogy zúgjon. Az eredmény várakozáson felüli: a méhkas jobban zúgott, mint ahogy elképzelni mertem. Hát csak hadd zúgjon is és a fulánkok százai üzzék el karunknak minden ellenségét! Ott leszek én is, ha segíteni kell!

Dr. H. J.

revenni, hogy az átruházott hatáskörről egész idő alatt mélyen hallgattam és mindenütt csak az önálló hatáskör kifejlesztéséről beszéltem. Ennek megvan a maga tudatos oka.

Valóságos vészfellegeket látok a magyar közjegyzőség feje felett, mikor közel három évtizedes egész gyakorlatom alatt egyebet sem tapasztaltam, mint azt, hogy illetékes helyen szívós kitartással nyomják el bennünk az igazi hivatást, az okiratszerkesztést és a közhitelű tanúsítást, ellenben bíróságok tehermentesítése címén és más, — nem az intézmény érdekeit, hanem egyéb, nekünk idegen célokat szolgáló okokból egyre betegebb arányban domborítják ki bennünk az átruházott hatáskör ellátására hivatott szervet. A minisztériumban kizárólag, mint birói megbizottakról akarnak rólunk tudomástvenni. Egyebet, különösen permegelőző intézményt, a figyelmük minden odairányítása ellenére is vonakodnak meglátni bennünk. *A bajor közjegyző 1900. jan. 1-ével lerázta magáról a hagyatéki biztos szerepkörét és azóta csak akkor van joga tanúsítani hagyatékok rendezésére vonatkozó megállapodások létrejöttét, amikor a felek e célból önként fordulnak hozzá.* Ha Magyarországon éppen fordított irányban haladunk, önálló hatáskörünk az átruházott mellett előbb összezsugorodik, utóbb egészen elcsökevényesedik. Ez ellen védekeznünk kell és ellensége az intézménynek, még ha nem is hiszi is, aki ebben a kérdésben nem tart velem. *Nekünk az önálló hatáskörben való erősödés a hivatásunk, nem az átruházottban.*

Nem akarok oda konkludálni, hogy *most, rövidesen* bízzuk más szervre a birói megbizottak teendőit. Ez ma még belátható időn belül kenyérkérdés mindannyiunkra, amit figyelmen kívül hagyni nem szabad. Ettől függetlenül tagadhatatlan azonban, hogy *a magyar közjegyző az átruházott hatáskört csak szükségből és nem hivatásból, csakis egyelőre jobb szerv híján vette a vállára.*

Ez nem jelentheti azt, hogy végképpen a nyakába szakadjon. Annál kevésbé azt, hogy ez ürügy legyen tulajdonképpeni hivatásának az agyonnyomására. Magyarországon pedig ma tagadhatatlanul ez a tendencia.

Ily körülmények közt ellensége vagyok a legkisebb lépésnek is, ami az átruházott hatáskörben eredményez terjeszkedést, mert minden ilyen lépés az önálló hatáskörben jelent tervesztést. Inkább ne szabaduljunk a bíróságtól, mintsem ez a szabadulás megint csak a két hatáskör közötti helyes arány további eltolódására ve-

zessen. *Aki a mostani magyar viszonyok közt kívánatosnak itéli, hogy az egész hagyatéki eljárást végig mi intézzük, annak a zsebében van a szeme, nem az intézményen.* És ez azért súlyos baj, mert elég általános.

Nem az itt a kritérium, hogy ha felszabadulunk a bíróságtól, akkor a hagyatéki eljárás is önálló hatáskörünk lesz, hanem az, hogy mindent elnyomó mértékben az eddiginél is jobban a válunkra szakad egy olyan hatáskör, amelyben a felek nem a saját akaratukból, nem a belénk vetett bizalomból keresnek fel minket, hanem azért, mert magyarán mondva: muszáj nekik.

A közjegyzőségnek lelke, vére, tüdeje és agyveleje a közönség bizalma. Charmant Oszkár klasszikus szavai szerint is „a közjegyző vagy vir probus, vagy nem közjegyző.” Az a hivatásunk, hogy ennek a *bizalomnak* legyünk sáfárai. Ennek a *bizalomnak* a megdicsőítése kell, hogy legyen a magyar közjegyzőség is és messze jövőbeli végcéljában meg kell tisztulnia minden olyan rárakott tehertől, ami kényszerrendszabályra és nem a közönség bizalmának gránitfundamentumára támaszkodva ülepedett le rá.

Ez volna az, amit én csúcsnak nevezek. Ez a közjegyzőség, amely a lehető legtágabb keretek közt kizárólag a felek bizalmából táplálkozik s amely minden más sallangot lerázott magáról, kell, hogy a végcélja legyen az összes nemzetek perenkívüli jogpolitikájának. Ez az, ahová még a „nagy étappeállomás“-nak mondott, új magyar közjegyzői törvény megszületése után is felfelé kell nézni és elérése után lankadatlan szeretettel továbbtörtetni.

Tisztelettel beterjesztem határozati javaslatomat, mely így szól:

„A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének vándorközgyűlése kimondja, hogy sürgős szükségnek tartja az új magyar közjegyzői törvény megalkotását, mely egész szerkezetében új és a kor szellemének megfelelő legyen s ennek érdekében felirattal fordul az igazságügyi magas kormányhoz.”

K Ö Z L E M É N Y E K.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter *Kiss Lajos* balassagyarmati kir. közjegyzőhelyettes Salgótarjánba s *Fehérváry Dezső dr.* bajai gyakorló ügyvédet Bajára királyi közjegyzökké kinevezte.

Régi érdemes helyetteskartársunk kineveztetése osztatlan megalégedést váltott ki.

Ünneplés. A pécsi kir. közjegyzőkamara folyó évi szeptember hó 8-án tartott közgyűlése alkalmával húsz éves kamarai elnöki jubiliume és főrendiházi taggá történt megválasztása alkalmából közszeretben álló elnökét *Madarász István dr.* pécsi kir. közjegyzőt meleg ünneplésben részesítette. Ekben az ünneplésben őszinte érzésekkel vesz részt az egész közjegyzői kar.

Kitüntetés. *Sziráky László dr.* budapesti kir. közjegyzőjelölt az egységes birói s ügyvédi vizsgát letéve egyhangulag kitüntettetett és — ritka kitüntetésként — a bizottság elhatározta, hogy a vizsgálat eredményéről jelentést tesz a m. kir. igazságügyminiszternek.

A kir. közjegyzők díjáról szóló rendelet értelmezése.* A felmerült kétség elosztása végett a m. kir. igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kir. közjegyzők díjainak szabályozása tárgyában 60600/1926. I. M. szám alatt kibocsátott (Igazságügyi Közlöny XXXV. évf. 225. lap. rendelet) 18. §-ában említett „lap“ alatt — amint egyes lapra írandó szöveg mennyiségét megállapító rendelkezésből is kitétnik — nem két hanem csupán egy oldalt kel érteni. (39.631/1927. I. M. sz.)

Cégszerű aláírások hitelesítése. „Magyar Királyi Igazságügyminiszter. 27.000/1926. I. M. VIII. szám.”

A budapesti kir. törvényszék, mint közjegyzői fegyelmi bíróság a m. kir. Kúria kisebb fegyelmi tanácsa által helyben hagyott Fgy. 3/1923/10. számú ítéletével megállapította, hogy a kir. közjegyzők nagyrésze a cégjegyzői aláírások hitelesítésénél azt a gyakorlatot követi, hogy a cég képviselőjében megjelenő személyek cégjegyzési jogosultságának vizsgálata és megállapítása nélkül, kizárólag a felek bemondására szorítkozva, az aláírás hitelességét a következő szövegű záradékkal tanúsítja:

* V. ö. lapunk ez évf. 4. száma: „Dijmegállapítási abuzusok.”

„A mai alulírott napon ügyszám alatt készített jegyzőkönyv alapján tanusítom, hogy a következő, általam személyesen ismert ügyfelek, úgy mint budapesti lakosok, mint a budapesti bejegyzett cég képviselőre jogosított igazgatósági tagjai, ezt az okiratot a mai napon előttem sajátkezűleg látták el cégjegyzésükkel.“

A fegyelmi bíróság megállapította, hogy ez a gyakorlat nem helyes, mert az 1874:XXXV. t.-c. 79 §-ának b. és c. pontjaiban foglalt rendelkezések szerint mindazok az adatok, amelyek a hitelesítési záradékban az aláíró személyére vonatkoznak, személyazonossági adatok, melyek valódiságáról az aláírás tanúsítása alkalmával a kir. közjegyző meggyőződni, vagy legalább is feltüntetni tartozik, hogy a személyi adatok közül melyik alapszik személyes tudomásán, melyik okiraton és melyik a felek, illetve tanúk bemondásán.

A hibás kir. közjegyzői gyakorlat megszüntetése végett a fegyelmi bíróság elrendelte a fegyelmi ítélet közlését a felügyeleti hatóságokkal.

Az 1874:XXXV. t.-c. 171. §-ban biztosított főfelügyeleti jogomnál fogva felhívom a Kamarát, figyelmeztesse a területén működő kir. közjegyzőket, hogy a fentismertetett és általuk netán követett gyakorlat nem felel meg a törvénynek a fegyelmi bíróság jelezte fenti okokon kívül még azért sem, mert az 1886:VII. t.-c. 25. §-a értelmében is igazolni kell a cégjegyzési jogosultságot, ez a rendelkezés pedig nemcsak okiratok készítésénél, hanem névaláírások hitelesítésénél sem hagyható figyelmen kívül.

Cégjegyzésszerű aláírások hitelesítésénél tehát csak az olyan záradék nem vonható kifogás alá a törvényesség szempontjából, amelyben ki van fejezve az, hogy a cégjegyzési jogosultságot a megjelent személyek az eljáró kir. közjegyző előtt igazolták és ha igen, miképen igazolták.*

Ennek meg nem felelő eljárás esetében a kir. közjegyző a fegyelmi eljárás szorgalmazására ad okot.

*Megjegyeztetik, hogy az idézett rendeletnek megfelelő eljárás mellett nem kell a kir. közjegyzőnek megtagadnia az aláírás hitelesítését, ha az aláíró személy nem igazolta cégjegyzési jogosultságát, ellenben a hitelesítési záradékban utalni kell arra, hogy ily igazolás nem történt. (Budapesti közj. kamara 472/1927. sz.)

Havi kimutatás az óvatolt váltókról. A m. kir. igazságügyminiszternek 40.860/1927. I. M. számú rendelete, az óvatolt váltókról havi kimutatások készítése tárgyában.

A hitelválság áttekintése és megítélése érdekében, gazdaságstatisztikai célra szükséges annak ismerete, hogy hány és milyen értékű váltó kerül havonként óvatolásra.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter erre az adatgyűjtésre is vonatkozó munkatervet az 1927. évi június hó 21-én tartott ülésén az országgyűlésnek az 1897:XXXV. törvénycikk 3. § a értelmében bemutatta.

Ennélfogva elrendelem, hogy az 1927. évi július hó 1. napjától kezdve minden kir. közjegyző, illetőleg az 1886:VII. törvénycikk 9. §-a esetében és az 1876:XXVII. törvénycikk 98. §-a értelmében a kir. járásbíróság vezetője vagy más tagja által megóvatolt váltókról a kir. járásbíróság a mellékelt mintának megfelelő kimutatást készítsen és azt havonként, a következő hó 8. napjáig, a m. kir. központi statisztikai hivatalnak (Budapest, II. ker., Keleti Károly-u. 5. 7. sz.) küldje meg.

Az első kimutatást az 1927. évi július haváról, valamint a második kimutatást is ez év augusztus haváról, ez év szeptember havának 8. napjáig kell beküldeni.

Mint ahogy a m. kir. központi statisztikai hivatal a beérkezett adatokat minden hó közepén, általános gazdaságstatisztikai ismeretében közzéteszi, az egyes kimutatásokat mindig késedelem nélkül kell oda küldeni.

Melléklet a 40.860/1927. I. M. számú rendelethez.

A kir. közjegyző neve: Székhelye:

(Az 1886:VII. t.c. 9. §-a, illetőleg az 1876:XXVII. t.c. 98. §-a esetében eljáró kir. járásbíróság székhely szerinti megjelölése:

K I M U T A T Á S

az 19.....évhavában óvatolt váltókról.

Az óvatolt váltók		
értéke	darabszáma	összege
100 pengőn alul		
100—1000 pengő között		
1000—2000 „ „		
2000 pengőn felül		
Összesen:		

Pecset helye.

aláírás.

A hagyatéki ügykönyv. tárgyában dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyző a következők közlését kérte:

Közlönyünk 1927 júniusi számában a közlemények rovatában dr. Gallus Sándor és dr. Perger Elemér kartársainktól a hagyatéki ügykönyv tervezetére vonatkozóan közlemény tétetett közzé.

Dr. Gallus Sándor kartársunk javaslata tekintetében legyen szabad megjegyezni, hogy az általa javaslatba hozott rovatok a Közlöny májusi számában közzétett tervezetemben benne foglaltatnak. A hagyatékok értéke tekintetében ugyanis fog kelleni külön statisztikát vezetni, ezzel felesleges terhelni a hagyatéki ügykönyvet. „Tárgyaló közjegyző“ rovatra nincs szükség, mert mindegyik közjegyző saját maga ügykönyvébe vezeti a hozzáérkezett hagyatékot és ha az tárgyalásra kerül, azt ő maga tárgyalja. Hogy eljárás megindul-e vagy sem, az a hagyatéki ügykönyv többi rovatából ugyis kitűnik, legfeljebb az „Észrevétel“ című rovatnál megjegyezhető, hogy eljárás szüksége fenn nem forgott. Viszont nem mellőzhető a letétekre vonatkozó rovat, nehogy a hagyatéki letétek miatt külön könyvet kellesen vezetni.

Dr. Perger Elemér kartársunk közleményével, tekintettel annak megszövegezésére és arra, hogy ezen kérdés fontosságát úgy lát-szik teljesen félre ismeri, érdemben nem foglalkozom.*

Különös bírói indokolás. Kezünkbe került a nagykanizsai kir. törvényszék P. I. 1001/1926/11. sz. ítélete, melynek indokolásából szószerint közöljük az alábbiakat:

Igaz ugyan, hogy az 1874. évi XXXV. t.c. 82. §-a értelmében a közjegyző részéről felvett végrendeletnél a közjegyzői okira-tokra nézve előszabott kellékeken felül szükséges, hogy a végren-delkező személyesen jelentse ki végakarátát a közjegyző előtt és a két tanu, vagy egy másik közjegyző az ügymenet egész folyama alatt jelen legyen, tehát szabálytalanul járt el a kir. közjegyző, amidőn P. I-től egy tanu jelenlétében kérdezte meg végakarátát és a másik tanut csak az elkészített végrendelet felolvasásához és alá-írásához hívta az örökhagyó szobájába, minthogy azonban a m. kir. Kúria 80 sz. teljes ülési döntvénye szerint a közjegyző részé-ről felvett végrendelet akkor is megfelel az 1874. évi XXXV. t.c.

* Azóta ismeretessé vált az öen. végrehajtási rendeletének tervezete, amely igen komplikált, nehézkes s költséges *könyvvezetést* contemplál. Nézetünk szerint ez minden esetre leegyszerűsítendő lenne, mert — leegysze-rűsíthető. — Szerk.

82. §-ának b. pontjában előírt érvényességi kelléknek, ha a másik közjegyző, vagy a két tanu csak az írásban foglalt végrendelet felolvasásánál, tartalmának a végrendelező részéről történt jóvá-hagyásánál és aláírásánál van jelen: a kir. törvényszék P. I. örök-hagyó fent körülírt A. alatti közvégrendeletét érvényesnek tekintvén felpereseket a végrendelet érvénytelenítésére irányuló keresetükkel elutasította és mint perveszteseket a Pp. 425. §-a alapján az alpe-res perköltségének a megfizetésére is kötelezte.

Kiskorú örökösö gyámja örökösödési bizonyítványt kér?

Tudomásunkra jutott az alább közölt eset, az ezzel kapcsolatosan megszületett, teljesen absurd gyámhatósági s bírói határozatokra fel kell hívunk a felügyeleti hatóságok figyelmét.

1925. évi december 16-án Szalán (Abauj-Torna vmegye) meghalt K. Gy. földbirtokos, két kiskorú gyermek K. L. és I. hátra-hagyásával, végintézkedés nélkül, nagyobb értékű hagyaték hátra-hagyásával. Az illetékes felsőmérái körjegyző a haláleset felvételt már december 18-án terjesztette be az illetékes szikszói kir. Járás-bírósághoz, hol az 4519/1925. sz. a. lajstromoztatott a nélkül, hogy a kir. Járásbíróság ez ügyben bármilyen intézkedést tett volna. Beérkezett azonban oda Abauj-Torna vármegye árvaszékének 1926. évi január 11-én kelt 228/1926. sz. határozata, melyben a kis-korúak gyámjának az Árvaszéknel előterjesztett ez irányu kérelme folytán a kir. Járásbíróságtól örökösödési bizonyítvány kibocsátá-sát kérte, mely kérelemnek a kir. Járásbíróság eleget is tett, az előírt hirdetményt kibocsátotta, azt a Budapesti Közlönyben való közzététel végett az Árvaszéknek kiadta, mely a hirdetményt köz-zétette, a közzétételt igazoló lappéldányt a kir. Járásbírósághoz be-terjesztette, mely az után a hirdetményi határidő lejártával 1925. Pk. 4519/7. sz. a. az örökösödési bizonyítványt ki is adta, mely örökösödési bizonyítvány alapján már a szükséges tkvi bejegyzé-sek is megtörténtek.

Dijmegállapítási abuzusok. E lap júniusi számában e cí-men megjelent közlemény következtében mindenekelőtt az igaz-ságügyminiszter úr 39631/1927. I. M. szám alatt rendeletet adott ki,* amelyben a felmerült kétség eloszlatása végett kijelentette, hogy a 60.600/1926. I. M. rendelet 1. § ában említett „lap“ alatt — amint az egy lapra irandó szöveg mennyiségét megállapító rendel-

* L. fennebb.

kezésből is kitűnik — *nem két, hanem csupán egy oldalt* kell érteni. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 8261/7/1927. számú végzésében, amelyet egy közjegyző részéről a hagyatékátadó végzésnek díjmegállapító rendelkezése ellen beadott felfolyamodás következtében hozott. A „lap“ értelmezése tehát a díjrendelet, illetve az írás és hitelesítési díjak felszámítása nézőpontjából tisztázottnak tekinthető akként, hogy e tekintetben a „lap“ és az „oldal“ fogalmak azonosak. A felfolyamodási bíróságnak ugyancsak a fent hivatkozott végzése a hagyatéki bíróságnak azt a rendelkezését, amely szerint a közjegyzőt a felszámított pótdíj végrehajtás terhe alatt való visszafizetésére kötelezi, hatályon kívül helyezte azzal az indokolással, hogy semmiféle törvényes rendelkezés sem teszi a bíróság kötelességévé, hogy a költség megállapítás alkalmával az érdekeltek kérelme nélkül a visszafizetés iránt hivatalból intézkedjen. E szerint az általános elvi kijelentés szerint tehát a kir. közjegyző a felek kérelme nélkül bármily díjfelszámítás esetében a visszafizetésre hivatalból nem kötelezhető. Ez a helyes álláspont kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a közjegyzői állás tekintélye a bíróság részéről is védelmet minden vonatkozásokban méltán igényelhet. Meg kell emlékeznünk e helyütt egy újabb sérelmes bírói gyakorlatokról, amely ugyancsak a központi kir. járásbírósnál elintézett hagyatéki ügyek egyes csoportjánál jelentkezik. Ismét csak az árvaszéki másolatok ominozus ügyéről van szó. A közjegyzők gyakorlata szerint ugyanis az árvaszéki másolatok díja a tárgyalási jegyzőkönyvben a többi díjakkal együtt nyer felszámítást annak megállapításával, hogy e díjakat a felek kifizették-e vagy sem. Az újabb bírói gyakorlat konstatálja, hogy az árvaszéki másolatok díjának megállapítása az árvaszék hatáskörébe tartozik, ami bár a célszerűségi szempontoknak ellene mond, végeredményben jogszerűnek elfogadható. Folytatólag azonban itt válik sérelmessé a gyakorlat, arra való tekintet nélkül, hogy az árvaszék megállapította-e az e címen felszámított díjakat, vagy sem, kijelenti a bíróság, hogy az árvaszéki másolatok címén felszámított és kifizetett összeget *a fél a közjegyzőtől visszakövetelni jogosult*. Ha az árvaszék a másolatok díját megállapította, kétségtelen, hogy a fél azt vissza nem követelheti, ha pedig az árvaszék a díj megállapítást akár elnézésből, akár a közjegyző határozott kérelme hiányában mellőzte volna, abban az esetben is

jogszerűen felszámított díjakról lévén szó, felek a vissza követelésre szintén nem jogosultak. Ez a gyakorlat csak ismét arra alkalmas, hogy a felek előtt a közjegyzői díj felszámítások korrektségét diszkreditálja s a közjegyzőt felesleges zaklatásoknak tegye ki. Az ily kijelentéseket tartalmazó sérelmek és végzések ellen különben az érdekelte közjegyzők jogorvoslattal éltek s így megvan a jogos remény arra, hogy ez a sérelmes abuzus is megszüntettedessék.

Az osztálykivonatok száma. A legelő haszonbérlo társulatok alakítását rendelő 54000/1927. F. M. rendelet igazságügyi, illetve telekkönyvi vonatkozású rendelkezéseinek végrehajtása tárgyában kiadott 26659/1927. I. M. rendelet 12. §-a szerint örökösödési ügyekben, ha az örökhagyó társulati tag volt az osztálykivonatokkal ellátott hagyaték átadó végzést a jogerőre emelkedést tanúsító záradékkal ellátva közölni kell az illető legelőhaszonbérlo társulattal is. Ilyenesetben tehát egy példánnyal több osztálykivonatot kell a közjegyzőknek elkészíteniök.

Eljárás egyházi javadalmat élvezett főpapok hagyatékában. Az 1883. évi 13249. sz. I. M. rendelet szabályozza a kir. adományozásból egyházi javadalmat élvező főpapok hagyatéki ügyében követendő eljárást. A hagyatéki vagyon és a javadalmi törzsvagyon összeírásával, leltározásával és elkülönítésével a rendelet értelmében miniszteri biztos bizandó meg. Dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyző az Országos Egylet debreceni vándorgyűlésén indítványozta, hogy az Országos Egylet elnöksége keresse meg az illetékes tényezőket, oly javaslattal, hogy a miniszteri rendelet módosítassék és az egész eljárás lefolytatása királyi közjegyzőre bizassék. Az eljárást ez lényegesen olcsóbbá teszi, a viszonyokkal a helyben lévő királyi közjegyző inkább ismerős és az intékezés is sokkal könnyebb és célszerűbb a helyben levő királyi közjegyzővel. Amint a miniszteri biztos maga mellé szakértőket vesz, úgy a megbizandó kir. közjegyző is szakértők közbenjöttével az eljárást a legcélszerűbben lefolytathatja. A miniszteri rendelet módosításának semmi néven nevezendő elvi akadályai sem lehetnek. Az indítványt a gyűlés magáévá tette.

„Az örökéletű cégek“ cím alatt Gallus Sándor dr. soproni kir. közjegyző, nyomatékosan kérte alábbi sorai közzétételét:

Törvényhozásunkban a bejegyzett cégek, — jelesen a betéti és közkereseti társas cégek, — átöröklése és megilletékezése tárgyában, illetve hagyatéki letárgyalása körül, — semmiféle intézke-

dés nincsen — és szinte érthetetlen, hogy mindezekre nézve máig sem történt semmiféle rendelkezés.

Minden tárgy meg van adóztatva és miért éppen a nagy cégek vagyona teljesen illetékmentes?

Valljon miért nem fogja meg a kincstár ezeket az óriási vagyonekat?

Nézzük csak, miként is áll ez az ügy!

Ugyanis, ha egy nagy cég társtagja úgy érzi, hogy vége földi pályafutásának, egyszerűen kilép a cégből és törlik cégtagi minőségét.

Ezzel az ügy el van intézve! de itt joggal kérdezhajjuk, hogy tulajdonképpen miben áll ez az elintézés, — talán ezen gazdag cégtag elhalálozása megszünteti azon vagyont, melyet életében mint társtag birt. —

Azt hiszem, örökösei közül senkisé fogja elfogadni azt, hogy ők az örökhagyó cégtag után mitsem kapnak, vagyis ők azt a vagyont, amit az örökhagyó maga után hátrahagyott, igenis igényelni fogják, tehát állítják, hogy az örökhagyónak van vagyona. — Ezen örökösök az örökhagyó cégtag vagyontát rendesen a cégben bennhagyják, — amde jogilag ezen vagyont már nem az elhalt vagyona, hanem az örököseinek vagyona, vagyis egy teljesen új vagyont.

Kérdem tehát, midőn egy szegény ember meghal és nincs semmi egyebe, mint néhány négyszögöles szántócskája, vagy ha meghal egy szegény ember és maradt utána néhány ócska butor és számos nyomorult kiskorú, — miért kell ezen esetekben végig lefolytatni az összes előirt eljárásokat és miért kell az egész nagy apparátust mozgásba hozni.

Holott, ha meghal egy dúsgazdag társtag, kinek cége tulajdonában: vannak gyár-, gépek-, telkek-, birtokok-, árúraktarak-, felszerelések, berendezések stb. — akkor nincs semmiféle birói és hagyatéki eljárásnak helye, — ilyenkor nincs vagyont, mert az összes vagyont a cég nevéen áll és a cég szerepel mint tulajdonos.

Annak a cégtagnak pedig a cég összes vagyontában van tényleges tulajdonjándósága és hányadrésze, ezt ugyan jogilag „eszményi“ vagyontrésznek hívják, de azért ő annak a gyárnak, gépeknek, ingatlanoknak, árúraktárnak stb. szintén egy bizonyos hányadrészben tényleges tulajdonosa, csak nem ő szerepel a telekkönyv-

ben és így midőn meghal, ő egy ténylegesen létező és az ő kizárólagos tulajdonát képező vagyont hagy hátra.

Tehát ezen cégvagyontból való hányadrésze ép oly vagyont, mint annak a szegény embernek négyszögöle, vagy ingósága, — melyet irgalmatlanul le kell tárgyalni.

Vagy az a dúsgazdag cégtag szegényebb, mint a fent említett szegény emberek.

Nem hinném! bár igaz, hogy meghalt mind a kettő, de azért tagadhatatlan, hogy mind a kettő után maradt vagyont, még pedig a cégtag után igen sok, a másik után semmi, és mégis a semmi után van eljárás, a sok után pedig nincsen.

Itt tehát egy olyan óriási igazságtalanság van, hogy ezt valami-képpen rendezni kell és pedig miután ezen rendezés foganatosítása nemcsak a közjegyzői kar anyagi érdeke, hanem kincstári érdek is, — felkérem a budapesti kir. közjegyzői kamarát, mint leginkább érdekeltet, hogy ezen igazságtalanság megszüntetése és ezen cégtagi vagyontok rendezése tárgyában a kir. Igazságügyi Miniszter Urhoz, a vonatkozó előterjesztést és javaslatot tegye meg.

Kihirdetett törvények. Az 1927. évi XI. törvénycikk az 1927/28. évi állami költségvetésről;

az 1927. évi XII. törvénycikk a polgári iskoláról;

az 1927. évi XIII. törvénycikk a külföldi magyar intézetekről és a magas műveltség célját szolgáló ösztöndíjakról;

az 1927. évi XIV. törvénycikk a közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek tanulmányi ösztöndíjáról;

az 1927. évi XV. törvénycikk egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről.

az 1927. évi XVI. törvénycikk a Franciaországgal 1925. évi október 13-án kötött és az 1926. évi V. törvénycikkbe iktatott kereskedelmi egyezményhez 1926. évi december hó 18-án kötött pótegyezmény becikkelyezéséről.

1927. XVII. t.c. a Cseh-szlovák köztársasággal 1927. évi május 31-én kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről;

1927: XVII. t.c. a Nagybritanniával 1926. július 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés becikkelyezéséről;

1927: XIX. t.c. a falusi kislakásépítést elősegítő építési hitelek-ből származó követelések biztosításáról s behajtásáról;

1927: XX. t.c. a m. kir. Szabadalmi felsőbíróság megszüntetése és a kapcsolatos rendelkezések tárgyában.

1927:XXI. t.c. a betegségi és a baleseti kötelező biztosításról;

1927:XXII. t.c. a trianoni békeszerződés egyes gazdasági rendelkezésével kapcsolatos belső elszámolásról szóló 1923:XXVIII. t.c. rendelkezéseinek kiegészítéséről és módosításáról;

1927: XXIII. t.c. a szeszdó és ásványolajadóra vonatkozó törvényes rendelkezések módosítása illetve kiegészítéséről;

1927:XXIV. t.c. a trianoni békeszerződéssel Magyarországtól átcsatolt területen volt s onnan beköltözött magyar közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák ellátásáról;

1927:XXV. t.c. az apaállatok kötelező vizsgálatáról.

Rendeletek. 4.960/1927. M. E. sz. A pénztartozás késedelmes teljesítése esetében a hitelezőt megillető kártérítés mértékének újabb megállapításáról.

5.000/1927. M. E. sz. A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban a legkisebb hányad újabb megállapítása.

20.000/1927. P. M. sz. A házadóról szóló hivatalos összeállítás végrehajtása tárgyában.

30.000/1927. P. M. sz. A kereseti adóról szóló 1927. évi 300. P. M. Hivatalos Összeállítás végrehajtása.

34.300/1927. I. M. sz. A hadviselt ügyvédek ügygondnokí, csödtömeggondnoki és vagyonfelügyelői kirendelésének újabb szabályozása.

6.340/1927. M. E. sz. A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról szóló 1410/1926. M. E. sz. rendelet értelmezése, illetőleg újabb módosítása és kiegészítése.

36.000/1927. I. M. sz. A csődönkívüli kényszeregyesség eljárásról szóló 1410/1926. M. E. sz. rendelet értelmezése, illetőleg újabb módosítása és kiegészítése tárgyában 6.340/1927. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelet értelmében járó külön eljárási költség.

50.000/1927. P. M. sz. A jövedelem- és vagyonadóról szóló 1927. évi 500. P. M. sz. Hivatalos összeállítás végrehajtása.

60.439/1926. B. M. sz. A házassulók gyermekeik vallására nézve a polgármesterhelyettes vagy a szolgabíró előtt is érvényesen megegyezhetnek.

70.000/1927. P. M. sz. A rokkantellátási adóról szóló 1927. évi 700. P. M. számú Hivatalos összeállítás végrehajtása.

39.300/1927. I. M. sz. A bírósági végrehajtót megillető díjak

szabályozásáról szóló 63.500/1926. I. M. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása.

86.200/1927. F. M. a falusi kislakásépítő hitelekéről szóló 1927:XIX. t.c. végrehajtási rendelete.

35.700/1927. I. M. sz. törvény végrehajtásában szükséges telekkönyvi szabályok megállapítása tárgyában.

89.900/1927. P. M. n. e. törvény végrehajtásában szüks. adó és illetékszabályok.

102.700/1927. P. M. sz. a csődönkívüli kényszeregyességi eljárásban lerovandó törvénykezési illetékek leszállításáról.

110.150/1927. P. M. sz. a *bélyeggel lerovandó törvénykezési illetékek* legkisebb összegéről s kikerekítéséről.*

J U D I C A T U R A.

88. Választott bíró megnevezésére irányuló felhívás.

A Pp. 770. §-a értelmében mindegyik fél felhívhatja ellenfelét, hogy a felhívás vételétől számítandó 15 nap alatt választójogát gyakorolja. A felhívó félnek a felhívásban egyszersmind az őt megillető választójogot is gyakorolnia kell stb. Az ellenfél felhívása, valamint a bíróválasztás közlése kir. közjegyző vagy járásbíró útján történik.

A Pp.-nek most említett rendelkezései parancsoló jogszabályok, mert csak, ha a 770. §. értelmében bíró választásra felhívott fél a felhívásnak eleget nem tesz, állhat el a Pp. 772. §. értelmében a felhívó fél a választott bírósági szerződéstől vagy pedig a rendes bíróságnál kérheti a választott bírónak, ellenfele helyett leendő kinevezését és a Pp. 784. §. 2. pontja értelmében a törvényszéknek a választott bíróság alakítására vonatkozó rendelete megsértése esetében a választott bíróság ítélete keresettel a rendes bíróság előtt érvényteleníthető.

A fél vagy a fél ügyvédje által szóval vagy írásban a választójog gyakorlására irányuló egyszerű felhívás tehát a felhívás sikertelensége esetében nem eredményezheti a felhívó felet a Pp. 772. §. értelmében megillető jogok gyakorlását.

* 10 fillérenél kisebb ill. helyett 10 f. rovandó le; ha 10 f-nél több az illeték, de öttenél nem osztható szám, a 2·5 f-nél kisebb maradványösszeg figyelmen kívül marad, a 2·5 f. vagy ennél nagyobb 5 f-re kerekítendő ki.

A felhívásnak ezért a kir. közjegyző vagy járásbíró útján kell történni, tehát olyképp, hogy a felhívás ilyen minőségének már magából a felhívó levélből vagy annak a borítékából vagy a kísérő iratból kell kitünnie, amit a felhívott fél a kezéhez kap — mert csak ez esetben győződhetik meg a felhívott kétségtelenül arról, hogy a jelen esetben perrendszerű és a Pp. 784. §. 2. pontja alá nem vonható felhívásról van szó, amelyre a Pp. 772. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhével a Pp. 770. §-a értelmében választott bíróját a felhívott fél is közölni köteles. A térít-vevény adatai, amelyet a címzett csak aláír s rendszerint el sem olvas, a felhívás minőségének külsőleg való feltüntetésére nem alkalmasak. (Bpesti ítélőtábla P. II. 6312/926.)

89. Másodszori perreutasítás. *Indokok:* A néhai kk. H. M. hagyatékában Pk. 1020/920/11. szám alatt hozott perre utasító végzés folytán megindított örökösödési perben az örökösök által alkotott szóbeli végrendeletet az elsőfokon eljáró szegedi kir. törvényszék P. I. 6598/1922/16. szám alatt kelt ítéletével érvényesnek mondotta ugyan ki és a hagyatékot annak értelmében rendelte átadni s ezt az ítéletet a szegedi kir. ítélőtábla, mint fellebbezési bíróság P. II. 710/1924/19. szám alatt kelt ítéletével helybenhagyta ugyan, azt azonban nem határozta meg az ítélet rendelkező részében egyik bíróság sem, hogy a hagyaték a szóbeli végrendelet alapján miként adandó át, az indokolásban pedig lényeges eltérés van mindkét ítélet közt a szóbeli végrendelet tartalma tekintetében.

Ugyanis az elsőbíróság „a tanuk egybehangzó vallomása alapján“ azt állapította meg, hogy az örökösök „minden vagyonát az apjára hagyta“ azért, mert ez a betegségében gondozta: viszont a fellebbezési bíróság — noha az elsőbíróság ítéletét helybenhagyta — a felperesek által ajánlott bizonyítás felvételét, egyebek közt azért mellőzte, mert „az alperes (az örökösök apja) javára szóló végrendelet a tanuk vallomása szerint csak az örökösök által az édesanyjától örökölt vagyona vonatkozván, a felperesek által a néhai B. L. végrendeletét és az utána maradt vagyont illetően előadottaknak nincs a perben jelentőségük“.

A fellebbezési bíróság ítélete indokolásának ebben a részében való megváltoztatása végett H. P. alperes (az örökösök apja) perújítással élt és azt kérte, hogy a végrendeleti tanuk ismételt hallgattassanak ki, úgyszintén hallgattassék ki ő is eskü alatt és

az ekként szolgáltatandó új bizonyítékok alapján mellőzze a fellebbezési bíróság az ítélet indokolásában azt a tételt, hogy az örökösök szóbeli végrendelete csak az édesanyjától örökölt vagyona vonatkozván s állapítsa meg, hogy az örökösök összes ingó- és ingatlan vagyonáról végrendeletet az ő javára. A fellebbezési bíróság azonban a perújítási keresetet a törvényes előfeltételek hiánya miatt elutasította. (P. II. 654/1925/5. számú ítélet.)

Ezek szerint még most is kétes és ennek folytán vitás is az örökösök közt, hogy mi volt a tartalma annak a szóbeli végrendeletnek, amelyet ítéletileg érvényesnek mondott ki úgy az első mint a fellebbezési bíróság, mert e tekintetben ellentmondás van a perben hozott ítéletek indokolása közt, amennyiben az egyik szerint az örökösök összes vagyonáról, a másik szerint pedig csak arról a vagyonról végrendeletet, amelyet az anyjától örökölt. Ilyen vagyonnak pedig csak az örökösök apjának H. Pálnak a Pk. 326/1925/4. sz. végzéssel már jogerősen át is adott 500 K ingatlanvételár jelentkezik, amennyiben az örökösök a hagyatékul felvett ingatlanokat nem az anyjától, hanem a nagyapjától B. Lajostól örökölték.

Ez a vitás kérdés peren kívül nem oldható meg.

Ily körülmények közt és tekintettel arra, hogy az 1894: XVI. tcikk 88. §-a lehetővé teszi, hogy a perreutasítás után felmerült ilyen újabb viták egyesség hiányában újabb perreutasítással rendeztessenek: a kir. Kúria az alsóbíróságok hagyatékátadó végzéseinek megváltoztatásával a rendelkező rész értelmében határozott annál inkább, mert a felfolyamodási bíróság túl is ment a felfolyamodásban előterjesztett kérelemmel az által, hogy az ingatlan hagyatékot H. Pálnak átadta, mert a most nevezett felfolyamodó maga is csak azt kérte, hogy az elsőbíróság végzésének megváltoztatásával a hagyaték átadása mellőztessék.

A felfolyamodás költségét az ellenfél terhére róni nem lehetett, mert az 1894: XVI. tc. 123. §-ának első bekezdése szerint mindenik fél maga viseli az örökösödési eljárásban felmerült költséget. (Kúria 6209/926. P. I.)

90. Cégbitorlás. A KT. 24. §-ába ütköző cégbitorlás esete akkor forog fenn, ha a későbbben bejegyzett cég szövege a kereskedelmi forgalomban a korábban bejegyzett céggel való összetévesztésre alkalmas.

Ez az összetéveszthetőség az adott esetben kétségkívül fennforog, mert az utóbb bejegyzett alperesi cég által használt „V. testvérek szőnyegkereskedése“ cégben előforduló „szőnyegkereskedése“ toldat az egyébként azonos hangzású „V. testvérek“ felperesi cégtől való világos megkülönböztetésre a nagyközönség átlagos megfigyelő képességét tartva szem előtt nem alkalmas annál kevésbé, mert a „V. testvérek szőnyegkereskedése“ cégszöveg összetétele azt a látszatot kelti, hogy ez az üzlet a már régen fennálló alperesi cég vállalata.

Ehhez képest a fellebezési bíróságnak az a döntése, amellyel a cégbitorlást az alperesek terhére megállapította és őket a cég további használatától eltiltotta, anyagi jogszabályt nem sért.

Az alperesek ez irányú panasza tehát alaptalan.

Minthogy felperes kárkövetelésével történt elutasítása ellenére lényegében pernyertes, az alpereseknek rész költségekben való marasztalása irányadó jogszabályt (Pp. 426. és 508. §.) nem sért. Curia 5854/1926 P. IV.

91. Ajándékozás megtámadásának kizárása. Az a kikötés, hogy az ajándékozó szülők az ingyenes vagyonátruházási szerződést, a megajándékozott gyermekeik durva hálátlansága esetén sem támadhatják meg, a jó erkölcsökbe ütközik. (Kúria P. I. 4870/1925. sz.)

92. Özvegy érdemlensége. A nőnek férja életében tanúsított olyan magatartása miatt, amelyet a férj maga nem tekintett oknak az életközösség megszüntetésére, a férj halála után annak örökösei nem kérhetik az özvegy érdemlenségének a megállapítását. (Kúria P. I. 5432/926.)

93. A hagyatéki bíróság hivatalból nem kötelezheti a kir. közjegyzőt a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyv gyámhatósági használatra készült másolatáért járó s már kifizetett díjnak visszafizetésére. A hagyatéki tárgyalás alkalmával a felszámított hagyatéktárgyalási díjakat és költségeket a gyámhatósági használatra készült másolat díjával együtt az özvegy a hagyatékot tárgyaló kir. közjegyzőnek kifizette. A bpesti közp. kir. járásbíróság az árvaszéki másolat irásdíja fejében felszámított és kifizetett 10 pengő 08 fillért a közjegyzőnek hatáskör hiányából meg nem állapította s kimondta, hogy „a 60.600/1926 I. M. számú rendelet 28. §-ának 1. bekezdése értelmében a köz-

jegyző köteles a most említett összeget a kifizetést eszközölő özv. V. R.-nének visszafizetni.“

A közjegyző a végzés ellen felfolyamodással élt s a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság az első bíróság végzésének idevonatkozó részét hatályon kívül helyezte a következő indokolással:

„Felfolyamodónak a sérelmezett végzés azon rendelkezése ellen irányuló panasza, mely őt a meg nem állapított összeg visszafizetésére kötelezi a kir. törvényszék álláspontja szerint alapos. A 60.600/1926 I. M. sz. rendelet 28. §-ának 1. bekezdése ugyanis kimondja, hogy a közjegyző azt az összeget, amelyet a felek a megállapított összegen felül netalán fizettek, a feleknek visszatéríteni tartozik, ez azonban a hivatkozott rendeletnek a közjegyzőt érintő intézkedése, mely nem foglal magában kötelezést az irányban, hogy a bíróság a fél kérelme nélkül végzésébe a kioktató rendelkezést felvegye. Helytálló a fenti rendelkezés ily értelmezése különösen a jelen esetben — midőn a közjegyző által végzett munkálatok fennforgása kétségtelen s csak arról van szó, hogy annak díja melyik hatóság által állapítandó meg. (Bpesti. kir. törvényszék, mint fellebezési bíróság 21. Pf. 10595/9/1927.)

94. Az özvegyi jog megszorítása. Az ideiglenes törv. szab. 16. §-a, az örökhagyó szülő és a leszármazói között fennálló legszorosabb családi kapcsolatot szem előtt tartva, csak a leszármazó örökösnek adta meg az özvegyi jog megszorításához való jogot.

Minthogy pedig akkor, amikor a leszármazó örökös a szülő (nagyszülő) iránti érzelmi, erkölcsi vagy egyéb tekintetektől az özvegyi jogot korlátozni nem kívánta, nem engedhető meg hogy a leszármazó örökös feltehető akaratával kerüljenek ellentétbe azok, akik utána törvény vagy végrendelet alapján örökölnek, mindezekre tekintettel a kir. Kúria jogi álláspontja szerint egymagában a leszármazó örökös halálával a megszorítási jog még nem száll át az ő törvényes vagy végrendeleti örökösére, ha ez nem egyuttal az ő lemenője is.

Ebből folyóan és mert az örökhagyó végrendelete nem tartalmaz oly intézkedést, amelyből meg lehetne állapítani, hogy az örökhagyó a felperes özvegyi jogának megszorításához való jogát átruházta az alperesre, az alperes mint az örökhagyó végrendeleti

örököse nem kérheti a felperes özvegyi jogának korlátozását. (Kúria P. I. 5550/1025.)

95. Főszerzői jog. Az ideiglenes törvénykezési szabályok által hatályukba visszahelyezett régi magyar törvényekben lefektették azt a jogelvet, amely szerint a nemeseknél a házasság tartama alatt szerzett vagyona nézve a nő közszerzőnek rendszerint nem tekinthető, e joggyakorlat a honoráciorokra is kiterjesztette, amiből önként következik, hogy pusztán a házassági együttélés alapján közszerzői jogot férjével szemben a honorácior neje sem érvényesíthet; és mert a férjnek tudomány vagy közhivatal útján a házasság tartama alatt szerzett vagyona vonatkozó főszerzői minősége egyedül a honoráciorok osztályához való tartozás tényétől függ, alperesnek, mint orvostudornak ez a főszerzői joga érdemtelenség címén sem szüntethető meg.

Úgy a nemesekre, mint a honoráciorokra vonatkozó törvényes rendelkezések mellőzhetők azonban abban az esetben, ha a házaspár felek a közszerzeményt a nő javára szerződésileg megállapították, vagy a vételi szerződésbe vevőként a nő is bejegyeztetett, vagy végül, ha a szerzett vagyona alapja a nő külön vagyona volt...

Nem teszi közszerzeményivé a házasságkötés előtt tulajdonul szerzett ezt a házasságszerűséget az a megállapított tény sem, amely szerint az alperes a házasságszerűség jelzőjogilag biztosított vételárát már a házasság tartama alatt fizette ki, mert az a körülmény, hogy a házastársak egyikének a házasságkötéskor különadósága volt, a házasságkötése előtt szerzett ingatlan különvagyoni jellegét nem szünteti meg, hanem csak arra ad jogot, hogy az alperes különvagyona a házasság megkötésekor volt adósságainak az összegével a közszerzemény javára apasztassék abban az esetben ha ily közszerzemény van és a különvagyon tehermentesítésére a közszerzemény használtatott fel. (Kúria P. III. 2450/926.)

96. Átértékelés. Ajándékozott felelőssége kötelesrészért. Bárha a kir. Kúriának az öröklési jogon alapuló pénzkövetelések átértékelése terén követett gyakorlata szerint a pénz értékcsökkenéséből folyó vagyoni hátrány a felek közt rendszerint méltányosan megosztandó, az adott esetben a vagyoni hátrány megosztásának s az átértékelés mérséklésének nem látta helyét azért, mert az alperesek nemcsak az átruházott ingatlanok átlagának megszerzésével, hanem azzal is igen jelentékeny vagyoni előnyhöz jutottak, hogy a nekik ajándékozott tekintélyes vagyon hasznait az ajándé-

kozástól az örökhagyó haláláig lefolyt huzamos időn át élvezték. — A családi kapcsolatban álló megajándékozottakra nem nyer alkalmazást az a jogszabály, hogy a kötelesrészért elsősorban az utóbb megajándékozott felel, hanem az ilyen személyek a kötelesrészért részesedésük arányában együttesen felelnek, még pedig akként, hogy a törvényes öröklési kapcsolatban álló megajándékozott csak annak az ajándékozott értéknek az arányában felel, amelyben törvényes örökrészen felül részesült. (Kúria P. I. 8103/1926. sz.)

97. Örökségkiegyenlítő összeg átértékelése. A peres felek még az atyjuk életében megállapodtak, hogy a felperes a szülői ingatlanokból várható örökrészét átengedi az alperesnek, minek fejében az alperes arra kötelezte magát, hogy a felperesnek az apa halála után 7000 K-át fizet.

Lényegében tehát ez a 7000 K a felperesnek az egyenlő öröklés szem előtt tartásával készpénzben meghatározott örökrésze volt.

Az említett összeg a felek megállapodása idejében aranyértéket képviselt.

Az alperes a kereset beadásáig erre az örökrészre több részletben 6400 K-t fizetett, a kereset beadása után pedig 600 aranykoronának megfelelő összeget.

A korona vásárlóerejének időközben beállott romlására tekintettel azonban a felperes a kereset beadása előtt fizetett 6400 K-val az aranykorona átlagos árfolyamának számításba vétele mellett csak 757, illetve a felperesnek az alperesre kedvezőbb számítását elfogadva csak 786 aranykoronát kapott.

Kétségtelen ebből, hogy a felperest súlyos anyagi hátrány érne, az alperes pedig aránytalan vagyoni előnyhöz jutna, ha az alperes által fizetett összegek teljes értékben számíttatnak be a felperes örökrésze fejében megállapított 7000 K-ba.

Minthogy pedig az öröklési jog terén fennálló erkölcsi alapon nyugvó jogszabályok egyik fő alapelve az egyenlőség és a kiegyenlítés, a kir. Kúria ennek az elvnek szem előtt tartásával indokoltan találta az alperes által a kereset beadása előtt fizetett összegek megfelelő átértékelését. Az átértékelést nem gátolhatja az a körülmény, hogy a felperes az alperes által fizetett összegeket jogfenntartás nélkül fogadta el, mert a kérdéses összegekkel csak

résztörlesztés céloztatván, az átértékelés érvényesíthetéséhez jogfenntartás nem is szükséges. (Kúria P. I. 5231/925.)

98. Örökségről való lemondás. H. J. felperes az 1914. év március hó 1-én, H. L. felperes pedig az 1915. évi június hó 19-én kiállított „Nyilatkozat“-ban szüleik kívánságára kijelentették, hogy az apjuktól H. J.-től kapott 8000—8000 K-val, úgy apai, mint anyai osztályrészükre nézve teljes kielégítést nyertek és testvéreik javára a szülőik utáni mindennemű, tehát a kötelesrészre vonatkozó igényükről is korlátlanul, jogfenntartás nélkül lemondtak.

Helyesen mutatott rá a fellebbezési bíróság arra, hogy amennyiben a szóbanlévő „Nyilatkozatok“ kiállítása alkalmával a felperesek tettek is jogfenntartást tartalmazó szóbeli kijelentéseket, ezeknek mint az írásbeli okiratok tartalmával ellentétes szóbeli nyilatkozatoknak jogi hatályt tulajdonítani nem lehet.

Felhozták a felperesek a perben, hogy ők az említett „Nyilatkozat“-okat kényszerhelyzetben állították ki, amennyiben H. J. felperesnek egy bérlet céljára, H. L. felperesnek pedig házépítésre pénz kellett, szüleik azonban csak az említett „Nyilatkozat“-ok kiállítása ellenében voltak hajlandók nekik pénzt adni.

Ámde az a körülmény, hogy a felpereseknek az említett célokra pénzre volt szükségük, még nem hozta őket oly kényszerhelyzetbe, amelynél fogva szabadon ne választhattak volna a között: vajjon igénybe veszik-e azt a kedvezményt, hogy a szüleik által felajánlott, de a törvényes osztályrészüket esetleg ki nem elégítő vagyoni értéket nyomban még a szülők életében megkapják egyéb öröklési igényeikről való lemondás ellenében, avagy a végből, hogy törvényes osztályrészüket hiánytalanul megkapják, várnak-e addig, amíg a szüleik halála bekövetkezik.

Nem lehet tehát szó az adott esetben oly megszorult helyzet felhasználásával kicsikart jognyilatkozatról, amelynél fogva a jognyilatkozatot érvénytelennek kell tekinteni. (Kúria P. I. 5953/925.)

99. Szavatosság ingatlan elperléséért. Igaz ugyan, hogy általános szabály az, hogy annak a vevőnek, aki a szerződés megkötésekor a harmadik személynek a vétel tárgyára vonatkozó jogát ismerte, csak az a joga marad fenn, hogy az eladótól a vételár visszafizetését követelje, — amennyiben a harmadik a tárgyat tőle leperli, — ha azonban a szerződő felek — szerződési szabadságukból kifolyólag — az általános szabálytól eltérőleg másként ren-

delkeznek, velők szemben az előbb kiemelt általános szabály helyett a szerződéses megállapodás nyer alkalmazást.

Már pedig a peres felek a szerződésben, forgó perfeljegyzésre, illetve a „harmadik“-nak ezzel a perfeljegyzéssel biztosított jogára vonatkozólag akként állapodtak meg, hogy „az eladók egyetemlegesen szavatosságot vállalnak a vevők javára az eladott ingatlan tulajdonjogának teljességeért és sértetlenségeért s hogy a perfeljegyzést legrövidebb idő alatt töröltetni fogják.“ Ezzel a kötelezettségvállalással az eladó alperesek az előbb idézett általános szabályon túlmenőleg azt a kötelezettséget vállalták, hogy még az esetre is, ha a „harmadik“ az ingatlan szolgáltatását lehetetlenné teszi, az eladók ennek dacára felelősek maradnak „az átruházott tulajdonjog teljességeért és sértetlenségeért.“

Nem sértett tehát jogszabályt a fellebbezési bíróság, amikor az eladó alperesek teljes kártérítési kötelezettségét megállapította azért, mert a harmadik a kérdésben forgó ingatlanokat elperelte. (Kúria P. V. 2000/1926. 1927 március 17-én.)

100. Hitelező igénye a megajándékozott ellen. A felperes kereseti előadása szerint az őtöle külön élő férje összes ingó és ingatlan vagyonát az első házasságából származott leányára, az alperesre adásvételi szerződésnek címzett ajándékozás útján átruházta, ekként vagyontalanná tette magát, — ez alapon a férje ellen megítélt gyermektartási díj megfizetésébe az alperesnek az átruházott ingatlan vagyon erejéig való elmarasztalását kérte arra az esetre, ha a tartásdíj a férjén behajtható nem volna.

A hitelező az adósa által történt vagyonátruházást megtámadhatja és követelését érvényesítheti az ellen a harmadik személy ellen, akire az adós vagyonát átruházta, ha az adóssal szemben fennálló lejárt követelést és azt igazolja, hogy a vagyonátruházás a fedezeti alap elvonásának és a hitelező követelésének behajtását megghiúsító célzattal történt.

Minthogy a fellebbezési bíróság ítéleti tényállása szerint a felperes férje nincsen hátralékban s gyermektartásdíj fizetése tekintetében s a tényállás e részben nincsen megtámadva;

minthogy e szerint az alperes elmarasztalásának első előfeltétele a behajthatatlan követelés fennállása, — hiányzik.

a fellebbezési bíróság helyesen alkalmazta az anyagi jogszabályt, midőn a felperest keresetével elutasította. (Kúria P. III. 3978/1926. 1927 március 3-án.)

101. Ági vagyon után késedelmi kamat. A felpereseket a részükre megítélt ági érték után az örökhagyó elhalálása napjától, mint az örökség megnyitától, törvényes késedelmi kamat illeti.

A m. kir. Curia az örökösödési perekben a pénzromlásból folyó átértékelésnél a korábbi esetekben a multa már esedékessé vált kamatokat is figyelembe vette, azokat kiegyenlítették tekintette s ezért csak az ítélethozatal napjától kezdődően ítelt meg és pedig az 1923:XXXI. t.-c. rendelkezéseire tekintettel, a törvényesnél magasabb kamatot, előbb 8⁰/₀, utóbb a gazdasági élet javulásával 7⁰/₀ kamatot.

Mint hogy azonban a gazdasági viszonyok tovább javultak és teljes értékű új valutánk van és így a gazdasági élet a normális viszonyok felé halad, a m. kir. Curia időszerűnek találja, hogy az örökösödési készpénztőke kamatai tekintetében fennálló jogszabályt a jelzett kiegészítő mód alkalmazása nélkül alkalmazza.

Ezért és figyelemmel az 1923:XXXIX. t.-c. 3. §-ának a rendelkezésére is, a m. kir. Curia az átértékelés folytán felemelt tőke után az örökhagyó elhalálása napjától fogva a törvényes fizetési kamatok fizetésére kötelezte az alperest. (Curia P. I. 6618/1926.)

102. Előzetes osztály az örökség megnyilta előtt. Jogszabályaink értelmében a gyermekek a szülők után várható örökségükre az öröklési jog megnyilta előtt is jogérvényesen osztályt köthetnek.

Az ilyen osztály az örökösársaknak egymás közti jogviszonyait szabályozván, annak érvényességéhez nem szükséges a szülők hozzájárulása. A gyermekek egymás közti megegyezése nem gátolja ugyan a szülőt a vagyona fölötti szabad rendelkezésben, az örökösársakat azonban az érvényes szerződés egymással szemben kötven, abban az esetben, ha a szülő egyik gyermekének az osztályos egyesség szerint őt illető résznél többet juttatott, ez a gyermek a többletet nem fogadhatja el, hanem azt osztályos társainak az osztály értelmében átengedni tartozik.

Az ily osztálynak az lévén a célja, hogy az öröklési jogviszonyok a szülők esetleges rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával már eleve véglegesen elrendeztessenek, a szülőknek utóbb alkotott végrendeletével kedvezőbb elbánásban részesített örökösárs nem támadhatja meg az osztályos egyességet azon az

alapon, hogy téves feltevésben volt, mikor az egyességhez hozzájárult. (Curia P. I. 7769/1925.)

102. Csendes társaságok. A felperes, valamint I. rendű alperes közt kötött, 1924. évi szeptember hó 20. napján kelt M/1. alatt csatolt alapszerződéssel és ugyanezen napon M/2. alatt csatolt pótszerződéssel létesített jogviszony nem kölcsönszerződési, nem is kereskedelmi társasági, hanem csendes társasági jogviszony, mert e megállapodások szerint felperes az I. rendű alperes vállalatában és annak folytatásában, mint a vállalat- és üzlet tulajdonosának egyenrangú társa, szolgálatok végzésével és tőkehozzájárással vett részt, anélkül azonban, hogy kifelé is mint üzlettárs szerepelt volna.

Ebben a társas viszonyban a tagok belső viszonyait, különösen pedig a csendes társaság megszűnését és végleszárolását illetően erre vonatkozó külön megállapodás hiányában a magánjogi társaságok szabályai az irányadók.

A csendes társaság külső viszonyai tekintetében azonban, mint hogy harmadik személlyel szemben egyedül csak a saját cége alatt fellépő vállalkozó és üzlettulajdonos, vagyis az I. rendű alperesi részvénytársaság áll közvetlen jogviszonyban, a csendes társ, vagyis a felperes és harmadik személyek, köztük az alkalmazottak és így a III. rendű alperes közt is, külön erre vonatkozó kikötés hiányában jogok és kötelezettségek nem keletkeztek. (Curia P. IV. 9094/1926.)

17. Illetékkiszabás örökség visszautasítása esetén. Az örökhagyó akként végrendekezett, hogy egész vagyona férjére szálljon s ez leányuknak — a panaszlónak — ha kívánja, adja ki köteles részt. A panaszló és atyja — a végrendeleti örökös — abban állapodtak meg, hogy a végrendeletet félre teszik s a törvényes öröklési rend érvényesüljön.

Mint hogy a férj a végrendelettel neki szánt örökséget nem fogadta el, tehát visszautasította és ennek folytán a törvényes öröklés állott be s így a panaszló nem másnak lemondása hanem saját leszármazói jogán vált örökössé, s az 1920:XXXIV. t.c. 81. §-a nem alkalmazható, ő 4⁰/₀ öröklési illeték címén 16.598.000 K-át 1⁵/₀ átruházási illeték címén pedig 4.950.000 K tartozik fizetni. (Közig. bir. 687/1926.)

18. Illetékalap megállapítása. A kiszabásnál, amennyiben a szerződésben ingók és ingatlanok átruházásáról van szó és a

vételár elkülönítése aggályosnak mutatkozik, az 1920:XXXIV. tc. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 108. §-ának 5. bekezdése és e törvény 26. §-ában foglalt rendelkezések egybevetett helyes értelme szerint az ingatlanok értékét a felekkel való megegyezés vagy ennek nem sikerülte esetén hatósági szakértői becslés útján kell megállapítani, ezzel szemben az adott esetben bár az elkülönítés el nem fogadtatott, tehát aggályosnak találtatott, az ingók- és ingatlanok értéke a felek meghallgatása nélkül önkényesen határozott meg a kiszabásnál és panaszolt határozatát a kir. pénzügyigazgatóság is e hiány pótlása és kiküszöbölése nélkül hozta meg.

Ilyen körülmények között az ingatlanoknak kiszabásnál alapul veendő helyes értéke csak a panaszosokkal való újabb megegyezés vagy ennek nem sikerülte esetén hatósági szakértői becslés útján állapítható meg, a helyes érték megállapítása előtt pedig az illeték helyes megállapítása sem történhetik meg. (Közig. bir. 973/1926 P.)

19. *Kezességi okirat illetékezése.* Az illetéki díjjegyzék 60. tételének 1. jegyzetében foglalt rendelkezések alapján a rendelkező rész értelmében kellett határozni, mert a külön illetékezés alá vont kezességi nyilatkozat tekintettel arra, hogy ugyanazon kelettel és ugyanazon tanuk előtt és magán a főügyeletről kiállított okiraton állítatott ki, a főügyelet iránti okmányban kikötötnek tekintendő, annál is inkább mert e bíróság az okirat külalakjából és a haszonbérleti szerződés és a kezességi nyilatkozat szerkezeti egységéből igazoltnak találta e bíróság a panaszosnak azt az előadását, hogy az ő kezesség vállalása előfeltétele volt a fiával és menyével kötött haszonbérleti szerződésnek, tehát, hogy a kezesség vállalás a haszonbérleti szerződés megkötésével egyidejűleg és nem annak megkötése után utólag történt. (Közig. bir. 5814/926. P.)

Szerkesztői üzenetek.

—v. A váltóóvaskönyv hitelesítését nem a törvényszék, hanem a *járásbíróság* eszközli. A 68.300/1914. I. M. sz. rendelet (Ig. Közl. XXIII. évf. 13. sz.) ezt a járásbíróság hatáskörébe utalja s a hivatkozott rendelet 3. §-a szerint illetékes az a járásbíróság, melynek területén az óvatoló közeg székhelye van.

K. K. Olvastuk az osztrák Notariats-Zeitung augusztusi számában a „Reformen im ungarischen Notariatswesen“ cím alatt megjelent cikket. Az azonban helyesbítésre szorul, mert az örök.

elj. hatályba még nem lépett, az „okirati kényszerről szóló törvény“ pedig még messze van attól, hogy törvény legyen. A vonatkozó javaslatot az igazságügyminiszter a képviselőházban benyújtotta ugyan, de az még a plenáris tárgyalást megelőző bizottsági tárgyaláshoz sem jutott el.

—r.—s. Nézetünk szerint a kamara döntése helytelen, az ellen jogorvoslással kell élni. Ilyen magyarázat mellett előállhatna az a lehetetlen helyzet, hogy 23 havi gyakorlattal bíró jelölt ügyvédi vizsgát téve csak újabb 12 hó múlva lehet helyettes, míg ha várt volna a vizsgával egy hónapig, nyomban az lehetett volna. Ez aligha lehetett a törvényhozó szándéka; törvény alkalmazásánál pedig sohasem a betűknek, hanem a törvényhozó szándékának kell érvényesülnie.

Egyébiránt ugyanezzel a „kérdés“-sel — az 1886:VII. t.c 5. §-ának értelmezésével — a közeljövőben egy konkrét eset kapcsán egy másik kamara is foglalkozik.

S. S. 1. Az már bizonyosnak tekinthető, hogy az örök. elj. novella ez év október 1-ével még nem lép életbe. Erről a terminusról szó sem lehet. Amint halljuk, az életbeléptetést 1928 január 1-re tervezik.

2. Van tervbe véve egy kézikönyv, mely az örökösödési eljárásra vonatkozó, *fennálló* rendelkezéseket foglalja magában.

3. Az illetékkódex megjelenését az elmúlt nyár derekára helyezték kilátásba, sajnos azonban késik. Ugy halljuk, a tervezet kész és azt már véleményezés végett az érdekeltségeknek meg is küldték. (L. *Dr. Holitscher Szigfrid* cikkét az Illetékügyi Közlöny most megjelent szeptemberi számában.)

4. Hogy területek visszacsatolása minő következménnyel fog járni a menekült s a Csonkaország területén elhelyezkedett közjegyzőkre nézve, erről ma még beszélni sem időszerű.

5. Hogy miért késik ily feltűnően hosszú időn át éppen ennek az állásnak a betöltése, igazán nem tudjuk. Alig hisszük azonban, hogy valamely szervnek módjában lenne azt szorgalmazni.

6. Olvastunk büntető-bírói ítéletet, mely — bizonyos körülmények közt — a látogatásnak nem-viszonzását becsületet sértő cselekménynek minősíti. Kartársak közt pedig annál jóval többet lehet, sőt kell elvárni, mint sem, hogy ily „büntetendő cselekmény“-t el ne kövessenek. Éppen azért kizártnak tartjuk, hogy itt valami szándékosság forog fent.

—y.—ő. Ez a nézet elég súlyos tekintélyre hivatkozhatik. *Nagy Ferenc* — bár hozzá teszi, hogy ez vitatott kérdés — a következő nézetet vallja:

A közjegyzők az óvást, mint az azt felvételre váltóbirtokos megbizottai veszik fel. E megbizási viszony azonban magában véve éppen csak az óvás felvételére szorítkozik, egyéb tekintetben tehát az óvatoló közjegyző a megkereső fél megbizottjának nem tekintendő s különösen a netalán *felajánlott fizetés átvételére ép oly kevéssé van jogosítva, vagy éppen kötelezve*, mint a bírósági személyek. (Nagy Ferenc: Magy. Vtójog. Kézikönyve 3 k. 504. o. V. ő. a „Jog“ 1893. 1894. évi. Wächter L. Archiv f. W. R. U. f. 5. 366.)

Ezzel szemben a Kúria — más vonatkozásban erősen vitatható, — 1074/1892. sz. határozata:

a váltóhitelező az óvatoló közjegyzőt bizván meg a váltóknak fizetése végetti bemutatásával, ez az elfogadó által a bemutatáskor felajánlott fizetést joghatályosan vissza nem utasíthatja és pedig akkor sem, ha az elfogadó a közjegyzőnek a bemutatással felmerült költségeit nem akarta megtéríteni, mert a bemutatást a váltóbirtokos költségén tartozván eszközölni, az óvást csak azután vétetheti fel és számíthat fel ezért költséget, ha az elfogadó a bemutatáskor nem fizet.

m.d. A törvényi felhatalmazás alapján kiadott 300/1927. P. M. sz. rend. 50. §-a szerint joga van a pénzügyminiszternek ahhoz, hogy az adózókat akár általában, akár az adózók egyes csoportjait könyvek vezetésére kötelezze s a könyvvezetés módját rendeletileg szabályozza. U. e. rend. a szankciót is megállapítja.

A kereseti adóról szóló Hivatalos Összeállítás 30.000/1927. P. M. sz. r.: Bud. Közl. 1927. jun. 21. 138. sz.) 50 §-a azt mondja: ügyvéd, orvos, kir. közjegyző... csupán *pénztárkönyvet köteles vezetni*, melybe a bevételek és kiadások tételenként és időrendben vezetendők be. A bevételekre vonatkozólag meg kell jelölnie, hogy azok mily címen folytak be, a kiadásoknál a célt, melyre a kifizetés történt.

26. Négyévi irodavezető-helyettesi gyakorlattal november elsejére Budapesten vagy vidéken **helyettesi állást** keresek. Dr. Saskeőy József Győr, Arany János u. 2.

27. **Jelölti alkalmaztatást keres** Dr. Szilvássy Béla Baja, Szt. Antal-utca 65.

28. Volt bírósági ügyvéd teljes közjegyzőhelyettesi gyakorlattal **önálló irodavezetőhelyettesi állást keres.**

29. Fiatal ügyvéd szolgálatonkívüli huszárfőhadnagy **közjegyzői irodában** elhelyezkedni óhajt.

30. Nyolc évi gyakorlattal és német nyelvjogosítvánnyal bíró róm. kath. nős kir. közjegyzőhelyettes **helyettesi állást keres.**

31. Doctor iuris másfél évi ügyvédi gyakorlattal **közjegyző-jelölti állást keres.**

32. Vidéki kir. közjegyző a **vidéki** praxisban teljesen jártas közjegyzőjelöltet vagy **közjegyzősegédet** keres azonnali belépésre.

33. Budapesten vagy környékén elhelyezkedni óhajt vidéki **közjegyzőjelölt.**

34. Vidéki ügyvéd **közjegyző-helyettesi állást keres.**

35. Tizenkilencéves négy gimnáziumot végzett angolul beszélő urileány (közjegyző rokona) budapesti közjegyzői irodában **gép- és gyorsírói állást keres.**

36. Sok évi gyakorlattal bíró, a nehezebb hagyatéki ügyeket is teljesen önállóan tárgyalni képes, az összes közjegyzői s telekkönyvi ügyekben teljesen jártas közjegyzősegéd december hó elsejére **állást keres.**

37. Az igali királyi közjegyző teljes gyakorlattal rendelkező **férfi irnokot keres.**